

C150 – BIN11

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

26 februari 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN,
INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING
EN DECREETSEVALUATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de energiezuinige renovatie van het bestaande gebouwenpark van de Vlaamse overheid	1
Interpellatie van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de eventuele overheveling van de federale bevoegdheid marien leefmilieubeleid en het beheer van de zeerijkdommen naar Vlaanderen	6
Vraag om uitleg van mevrouw Hilde De Lobel tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de tabel in artikel 6, §1, van het Provinciedecreet	8
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de aangekondigde verhoging van de elektriciteitsprijzen voor de gemeenten	11
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het onderzoek van de Raad van Europa naar de niet-benoeming van burgemeesters in de Vlaamse Rand	13
Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de interpretatie van artikel 2 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging	18

Voorzitter: de heer Kurt De Loor

Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de energiezuinige renovatie van het bestaande gebouwenpark van de Vlaamse overheid

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik grijp de positieve sfeer van Batibouw aan om een vraag te stellen over de voorbeeldfunctie van Vlaanderen om zijn patrimonium energiezuinig te maken. Er is al genoeg gezegd over het klimaat, maar een voorbeeldfunctie kan heel stimulerend werken voor de burgers.

Hoe staat Vlaanderen ervoor op het vlak van het duurzaam en energiezuinig maken van het Vlaamse gebouwenpatrimonium?

In 2004 werden in opdracht van de Vlaamse overheid een hele reeks audits opgemaakt van het Vlaamse gebouwenpark om de pijnpunten te traceren en om te zetten in concreet beleid. Dit leidde tot 105 audits en uiteindelijk 46 auditrapporten. Uit deze rapporten bleek dat het Vlaamse Gewest in zijn patrimonium een enorm besparingspotentieel heeft, waarvan het grootste deel kan worden uitgevoerd aan een lage energie-investeringskost. Naar ik verneem – maar ik hoop dat u mij zult tegenspreken – is er tot op heden niet zoveel gebeurd met deze rapporten.

De Vlaamse overheid heeft ook een inventaris opgemaakt voor een modernisering van het Vlaamse gebouwenpark, waarbij ze naast energiebesparing vooral de klemtoon zou leggen op de voorbeeldfunctie van de Vlaamse overheid en er dus gebouwen zou uitpikken waar de terugverdientermijn voor bepaalde investeringen binnen redelijke perken zou blijven. Ook zou voor deze grotere werken gedacht worden aan een vorm van derdepartijfinanciering.

Ik heb het Vlaams actieplan Energiezorg in de Vlaamse overheidsgebouwen nagelezen, en ook daarin staan een aantal maatregelen over het Vlaamse gebouwenpark. Zo is er een doelstelling in het actieplan Energiezorg die vooropstelt dat alle REG-investeringen met een terugverdientijd van zeven jaar of minder zouden worden uitgevoerd binnen de drie jaar. In principe zouden dus een aantal van deze werken al uitgevoerd of in uitvoering moeten zijn.

Ik heb nog een laatste voorbeeld. De Vlaamse overheid heeft een handleiding ontwikkeld of is die aan het ont-

wikkelen, voor het beoordelen van kantoorgebouwen op duurzaamheid. Energie is één aspect, naast onder andere water, materialen en toegankelijkheid. Men zou voorzien in een soort quoteringszaken inzake de duurzaamheid en de kwaliteit van het gebouw.

Ik heb enkele vragen over de stand van zaken. Wat is er gebeurd met de audits van de gebouwen van de Vlaamse overheid? Is een en ander uitgevoerd of in uitvoering?

Is er begonnen met de grotere werken, de modernisering van het Vlaamse gebouwenpark? Zo ja, wat zijn de concrete resultaten?

Hoever staat het met die uitvoering van de doelstelling uit het Vlaams actieplan Energiezorg? Over hoeveel investeringen in hoeveel gebouwen gaat het hier? Welk budget is hiervoor vrijgemaakt? Welke acties zijn hiervoor al ondernomen?

Welke initiatieven zijn al genomen opdat de Vlaamse overheid op 1 januari 2009 de energieprestatiecertificaten voor publieke gebouwen kan uithangen aan haar eigen gebouwen?

Mijnheer de minister, bent u bereid om in de handleiding voor het beoordelen van de duurzaamheid van kantoorgebouwen zelf enkel het maximale ambitieniveau te hanteren voor de bouw, koop en verhuur van gebouwen?

De voorzitter: De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes: Mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil me aansluiten bij de vraag van de heer Daems, omdat ik het een goede vraag vind.

Mijnheer de minister, hoe kan een en ander worden aangepakt op lokaal vlak? Als lokaal mandataris stel ik vast dat energie steeds duurder wordt. De overheid moet haar geld als een goede huisvader beheren. Dat betekent dat investeringen in economische energiebesparende maatregelen een kwestie van goed bestuur zijn. Veel overheidsgebouwen zijn oud en werden gebouwd toen energie-efficiëntie nog geen prioriteit was. Vandaag is er vaak veel energie nodig om ze te verwarmen, terwijl het comfort laag is voor de mensen die er werken.

Een structurele aanpak van het energieverbruik van de lokale besturen blijft echter achterwege. Er werden de afgelopen jaren wel stimuli gegeven. Ik verwijs naar het plan 2005-2007 waardoor de aanpak van het energieverbruik op lokaal vlak minder vrijblijvend wordt.

Voor de lokale besturen zou er een wettelijk verplichte Kyoto-norm moeten zijn. Daardoor zou geld kunnen worden gegenereerd voor andere zaken.

Mijnheer de minister, welke mogelijkheden zijn er om ook de lokale overheden stimuli te geven voor energiebesparende maatregelen? Kunt u vanuit uw bevoegdheid initiatieven nemen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik ben niet bevoegd voor de lokale overheden maar er zijn natuurlijk wel raakvlakken. Onze handleiding duurzaam beleid voor kantoorgebouwen is klaar en zal op het internet worden geplaatst. De lokale overheden kunnen daar gebruik van maken.

Ik zal ook contact opnemen met de ministers Crevits en Keulen. We kunnen dan nagaan welke andere maatregelen eventueel kunnen worden bezorgd aan de lokale overheden. Ik denk daarbij aan de recente omzendbrief die we hebben opgesteld voor de Vlaamse overheid. Misschien kan daar lering uit worden getrokken. Ik heb echter het gevoel dat veel lokale overheden al heel wat maatregelen hebben genomen. Ik denk daarbij aan het aanduiden van bouwverantwoordelijken. Vaak gaat het om kleine maatregelen die echter niet altijd worden toegepast. Gebouwverantwoordelijken moeten er bijvoorbeeld voor zorgen dat alle lichten worden gedoofd. Toen ik op mijn kabinet begon, kon ik de lichten niet aansteken of uitdoven. Die bleven gewoon dag en nacht branden, ook in het weekend. De zekeringen moesten stuk voor stuk worden uitgedaan. Soms zijn er maatregelen nodig die niet meer vragen dan een beetje gezond verstand.

Mijnheer Daems, in het eindverslag van de audits die in de periode 2002-2004 werden uitgevoerd, is een opsomming gemaakt van de belangrijkste energiebesparende maatregelen gerelateerd tot de terugverdientijd. De administratie heeft daar een aantal prioriteiten uit gededistilleerd met een terugverdientijd van ten hoogste tien jaar. Het gaat om drie prioriteiten: condensatorbatterijen, thermostatische kranen en onderhoud van verwarmings-, koelings- en ventilatie-installaties.

De diensten hebben dat rapport niet laten liggen. Met uitzondering van de gebouwen die intussen werden verlaten zoals het Copernicusgebouw in Antwerpen, zijn veel van de maatregelen al uitgevoerd en/of in uitvoering.

Rekening houdend met de prioriteiten van de interne klant, met het budget van de interne klant, met de invloed van masterplannen waarbij de maatregel bijvoorbeeld pas in een latere fase is gepland, met de beschikbaarheid van personeel versus aanvragen voor verhuizen van diensten enzovoort, is er werk gemaakt van het uitvoeren van die prioriteiten.

Binnen de provinciale diensten ging de meeste aandacht naar de vervanging van oudere of verouderde stookplaat-

sen. Deze modernisering met onder andere energiezuinige verwarmingsketels heeft geen hoge zichtbaarheid maar heeft een grote positieve impact op het totale energieverbruik met een gemiddelde terugverdientijd van zeven tot acht jaar. Verder worden op provinciaal niveau omschakelingen van gasolie naar gas doorgevoerd, wat voor een middelgroot gebouw al snel 10.000 euro kost, en werden energiebesparende maatregelen genomen in een omvattend project, bijvoorbeeld op het vlak van isolatie, beglazingen en dergelijke.

Er zijn ook energiebesparende maatregelen uitgevoerd in gebouwen die niet op de lijst van geauditeerde gebouwen staan omdat de verantwoordelijke dienst het logische besluit had genomen om voor een bepaald type gebouwen een bredere benadering toe te passen. Zo is de maatregel 'plaatsen van condensatorbatterijen', die elektrische verliezen op het lokale net indijken, zowel uitgevoerd in gebouwen die wel of niet voorkwamen op de lijst van geauditeerde gebouwen.

Andere maatregelen zijn de introductie van raamcontracten voor een aantal energiebesparende elementen. Deze raamcontracten zijn contracten voor de toepassing in meerdere niet-gespecificeerde gebouwen. Deze contracten zijn opgemaakt door het Agentschap voor Facilitair Management of AFM. Andere beleidsdomeinen kunnen daar via mandaatstelling eveneens gebruik van maken.

Een eerste voorbeeld is relighting. Het gaat om het vervangen van lampen en van verouderde armaturen met een terugverdientijd die zeer projectgebonden is. De terugverdientijd varieert van vijf tot dertien jaar. Bij DVZ Oostende bedroeg de investering 138.000 euro, terugverdiend op zes jaar tijd. Andere dossiers waar gebruik wordt gemaakt van dit raamcontract zijn bijvoorbeeld het Kasteel van Gaasbeek en de Brakke Grond in Nederland.

Een tweede voorbeeld is de plaatsing van glasfolie ter vermindering van de koellasten en van het energieverbruik van de koelinstallaties. Op plaatsen zonder koelinstallatie gaat het erom de warmte tijdens de zomer buiten te houden en tijdens de winter binnen te houden. De terugverdientijd is projectafhankelijk en bedraagt bij het gebruik van glasfolie met een hoge zonneneringsfactor vijf tot tien jaar. In dit verband is al voor 210.000 euro aan projecten vastgelegd. Voorbeelden hiervan zijn het Boudewijngebouw en de regiepost te Jabbeke.

Een ander voorbeeld is de controle op het afgassen. Dit valt in feite onder de bepalingen van Vlarem II. Deze controle omvat ook het ketelrendement. We beschikken over een raamcontract dat strengere normen dan de in Vlarem II opgenomen verplichtingen hanteert. In totaal is in dit verband al voor 200.000 euro aan projecten vastgelegd.

De optimalisatie van het gebouwbeheersingssysteem betreft hoofdzakelijk het nazicht van de besturingen en van de relevantie van bepaalde ingestelde waarden. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van het weekendregime en -kalender. De terugverdiendtijd bedraagt slechts een tot vier jaar. Dit wordt al toegepast in het Vlaams Administratief Centrum (VAC) te Hasselt en in de gebouwen op het Martelarenplein.

De leveringscontracten vormen het laatste voorbeeld. Het gaat hier om de vernieuwing van de bestaande raamcontracten. Voor de levering van gasolie is in januari 2008 een contract voor 9 miljoen euro gegund. Hierbij is een korting van 4,2 cent per liter bedongen. De contracten voor de levering van aardgas worden momenteel geëvalueerd.

Het hanteren van raamcontracten kent binnen de Vlaamse overheid steeds meer succes. Meer en meer afnemers zijn hiertoe bereid. Hierdoor besparen we op onze kosten. Het gaat hier niet uitsluitend om een energiezuinige maatregel. Ik vind evenwel dat we ook in dit verband een goed beleid moeten voeren.

De tweede vraag van de heer Daems betreft het huren of het verwerven van nieuwe administratieve centra. Hierbij wordt wel degelijk rekening gehouden met energiegebonden aspecten. Voorstellen worden op de handleiding voor het beoordelen van de duurzaamheid van kantoorgebouwen en op het handboek met technische eisen voor kantoorgebouwen afgestemd. De duurzaamheidsaspecten beslaan een breed gamma. Het energieaspect is niet het enige aspect dat hierbij in rekening wordt gebracht. In sommige gevallen speelt het energieaspect zelfs geen determinerende rol. Dit kan het geval zijn voor kleine, specifieke locaties waar het energieaspect voor andere aspecten, zoals de bereikbaarheid, de discretie van de toegang of de mogelijkheid tot ontvangst van bezoekers, moet wijken. Bovendien zijn sommige gebouwen beschermd. Bepaalde zaken zijn van imperatieve aard en laten ons niet toe de duurzaamheidsprioriteiten in hun geheel te volgen. De handleiding bevat niet enkel elementen die tot een lage impact op het milieu moeten leiden. Andere elementen betreffen het comfort, de toegankelijkheid en de kwaliteit van de binnenlucht. Bovendien mogen ingrepen de normale levensduur van de bouwwerken niet in het gedrang brengen. Het gaat hier, met andere woorden, niet enkel om milieucriteria.

De modernisering van het gebouwenpatrimonium heeft er in 2006 toe geleid dat we verschillende gebouwen in Brussel hebben verlaten. Het gaat hier onder meer om de gebouwen in de Zandstraat, in de Passionistenlaan, in de Markiesstraat en in het World Trade Center 3 (WTC 3). We hebben tevens het volledig gerenoveerd Arenberggebouw en het nieuwe Ellipsgebouw in gebruik genomen. Het project betreffende de realisatie van de drie

resterende VAC's in Brugge, Gent en Leuven zal ons in staat stellen deze doelstelling verder te bereiken.

Het derde punt met betrekking tot de modernisering van het Vlaams gebouwenpatrimonium omvat een aantal projecten dat zich in de voorbereidende fase of in de eindfase bevindt. Voor de gebouwen in de provincie Vlaams-Brabant en in Brussel wordt een centraal onderhoudscontract voor verwarming, ventilatie en koeling voorbereid. Verdere provinciale uitbreiding is nadien mogelijk. Het bestek voor de Energieprestatiecertificaten voor publieke gebouwen van meer dan 1000 vierkante meter, waar ik straks op terugkom, zal binnenkort worden aanbesteed. De automatisering van de meterstanden in functie van een centrale database is op het Martelarenplein en in het VAC te Hasselt al aan de gang. Het bestek om dit systeem in alle grote kantoorgebouwen in Brussel in te voeren en nadien naar alle provincies uit te breiden, zal later dit jaar tot een gunning leiden. Het gaat hier overigens zowel om de gebouwen die we huren als om de gebouwen die we in eigendom hebben. Het bestek voor de automatisering van de submetering in functie van een centrale database voor de grote kantoorgebouwen in Brussel is in volle voorbereiding. Voor het VAC te Hasselt en het Martelarenplein is dit systeem al opgebouwd. Het is de bedoeling dit op termijn verder uit te breiden. Wat de nutsvoorzieningen betreft, is een raamcontract voor de levering van aardgas afgesloten. Aangezien we ons in een tijd van voortdurende energieprijsstijgingen bevinden, hebben we geprobeerd een gunstige prijs te bedingen. Ik verwijs in dit verband naar het recent afgesloten contract dat een gemiddelde korting van 4,2 cent per liter inhoudt. Tot slot verwijs ik hier ook naar de projecten die ik in mijn antwoord op de eerste vraag van de heer Daems al heb toegelicht.

We blijven de markt verkennen en informatie over nieuwe energiezuinige technieken vergaren. Het gaat hier onder meer om warmtekrachtkoppeling, om boorgatenergieopslag, om laagtemperatuursystemen (LTS), om photovoltaïsche systemen (PV-systemen). Het is hierbij steeds de bedoeling de projectmatige toepassing van deze systemen op het gebouwenpatrimonium van de Vlaamse overheid te bestuderen. Enkele voorbeelden daarvan zijn de studies die het Vlaams Instituut voor Technologische Ontwikkeling in verband met het VAC te Leuven heeft uitgevoerd en de studies die de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) in functie van het document 'Waardering van gebouwen – op weg naar een duurzame huisvesting voor de Vlaamse overheid' heeft uitgevoerd. Dit laatste document is overigens een referentiebron om de duurzaamheid van projecten te beoordelen.

Wat de derde vraag van de heer Daems betreft, verwijs ik naar de lopende projecten die ik daarnet al heb toegelicht. Ik geef enkele specifieke voorbeelden. Het onder-

houd van de ketels gebeurt op provinciaal en op centraal niveau. Voor de heating-, ventilation- en airconditioning-toepassingen (HVAC-toepassingen), de aanpassingen aan stookinstallaties en radiatorkranen en de omschakeling naar aardgas, inclusief energiebesparende onderhoudscontracten, is voor de jaren 2007 en 2008 een totaalbedrag van ongeveer 4.847.000 euro vastgelegd.

De projecten voor het instellen en inregelen van ventilatie, verwarming en koeling bevinden zich op de site van het Martelarenplein. Voorts is er het VAC Hasselt en de onderhoudscontracten. Voor relighting is er een raamcontract. Voor Power Save Mode zijn richtlijnen opgenomen in omzendbrieven voor rationeel energiegebruik van gebouwen waarin entiteiten van de Vlaamse overheid gehuisvest zijn.

De condensatorbatterijen zijn uitgevoerd in 2007 voor 50.000 euro in Arenberg, Martelarenplein, ILVO Merelbeke en Waterbouwkundig labo. Er zijn ook netwerkprinters, waar de Vlaamse overheid steeds meer gebruik van maakt. In de 'Anders Werken'-omgeving is het gebruik van netwerkprinters aangewezen. Elders groeit het gebruik, afhankelijk van de betreffende dienst. Tot slot is er het isoleren van kraanwerk en leidingen, vaak gekoppeld aan een aanpassing van de stookinstallaties.

Buiten de HVAC-gerelateerde energiebesparende maatregelen zijn er bovendien nog werken inzake energiebesparende maatregelen vastgelegd in 2007 en 2008 voor ongeveer 258.000 euro, gaande van isolatie tot relighting.

Mijnheer Daems, in uw vraagstelling verwijst u ook naar de mogelijkheid van derdepartijfinanciering. Dat wordt onderzocht. Er zijn al verkennende gesprekken gevoerd in verband met mogelijke methoden en met mogelijke derde partijen, doch de relatie tussen DPF en de wet op overheidsopdrachten dient verder uitgespit te worden.

Het Agentschap voor Facilitair Management neemt in dit project het voortouw via opmaak van een raamcontract voor gebouwen in eigen energiebeheer en voor gebouwen die via een mandaatstelling mee opgenomen zijn. Het raamcontract wordt ter beschikking gesteld voor alle overheden die ressorteren onder de Vlaamse overheid volgens het principe van de aankoopcentrale. Het energieprestatiecertificaat-raamcontract wordt in beperkte mate uitgebreid inzake uitvoering, teneinde specifieke invloeden die het E-peil beïnvloeden in kaart te brengen, bijvoorbeeld de invloed van grootkeukens, van computerzalen en andere grootverbruikers op het totaal energieverbruik. Het mag niet verbazen dat voor het Boudewijngebouw de aanwezigheid van de grootkeuken en de uitgebreide computerzaal zich laat voelen, zeker vergeleken met een gebouw zoals Phoenix waar die niet of beperkt aanwezig zijn.

Het raamcontract voor publieke gebouwen met meer dan 1000 vierkante meter wordt op dit ogenblik herwerkt op

basis van de laatste adviezen van de Inspectie van Financiën. Het bestek bevat meerdere provinciale percelen zodat de werklust over meerdere inschrijvers kan worden verdeeld en de deadline van 1 januari 2009 haalbaar blijft. De gebouwen op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zullen in een latere fase gecertificeerd worden aangezien een recent bericht van het BIM, de regulator van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, aangaf dat de Vlaamse werkwijze niet zal worden overgenomen. Aangezien de lijst van te certificeren gebouwen bekend is, volstaat een minimale wijziging aan het huidige bestek voor uitvoering van de nodige prestaties te Brussel.

Duurzaamheid is slechts één van de beoordelingscriteria. Het document in kwestie beoordeelt een gebouw op basis van de Trias Energetica, energie, comfort en duurzaamheid. Dit houdt dus in dat ook de criteria energie, leefbaarheid, welzijn, functionaliteit, architecturale kwaliteit en, niet in het minst, de prijsvorming belangrijk zijn bij het beoordelen van een voorstel. Het instrument 'waarderen van gebouwen - op weg naar een duurzame huisvesting' werd in samenwerking tussen verschillende departementen van de Vlaamse overheid uitgewerkt om een evenwichtige beoordeling van gebouwen te realiseren. Het is een heel uitgebreid document. Het wordt online geplaatst. We zullen er allemaal kennis van krijgen. Ik zal ook voorstellen dat het naar het secretariaat wordt doorgestuurd zodat het document elektronisch ter beschikking kan worden gesteld.

In de eerste plaats wordt gestreefd naar een economisch optimum en dossier per dossier worden de alternatieven afgewogen om het ambitieniveau zo hoog mogelijk te tillen. Gelet op de huidige stand van de beschikbare technieken is een score van twee sterren een absoluut minimum. Drie sterren is ambitieus. Voor het VAC Leuven, een volledig nieuw gebouw dat we vanaf het begin kunnen sturen, zou ik liefst vier sterren halen, maar dat moeten we nog bekijken met de minister van Begroting en de regering. De kostprijs voor vier sterren is natuurlijk veel hoger en er is ook geen terugverdieneffect meer, tenzij over een uiterst lange periode. Dat wordt dus afgewogen door mijn diensten, maar het is mijn ambitie om toch voor de vier sterren te gaan. Ik zal daar in elk geval voor pleiten bij de andere ministers.

Ik concludeer dat de begrippen energiezuinigheid en duurzaamheid ingang vinden in de acties van de administratie. In 2007 zijn hiertoe twee voltijdse ambtenaren aangeworven die zich specifiek gaan toeleggen op energiegebonden opdrachten, op diverse taken waaronder de opvolging van de diverse maatregelen in de provincies, op ondersteuning van de bestaande diensten bij nieuwe inhuringen en op de verdere gecentraliseerde uitvoering van relevante prestaties. Recent heb ik opdracht gegeven tot een derde aanwerving, om dit streven nog verder te versnellen.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de minister, uiteraard is er sinds 2004 een en ander gebeurd. U haalt een aantal voorbeelden aan. Ik vraag me echter af wat de totale balans is. Het ging om 350 gebouwen en dat heeft geresulteerd in 46 audits, waar we twee soorten lessen uit kunnen trekken. Enerzijds zijn er win-winsituaties op korte termijn met een heel lage kost en een lage terugverdientermijn, anderzijds zijn er grotere projecten die een langere terugverdientermijn vragen, maar ook nog binnen het economische optimum vallen.

Ik zou graag de stand van zaken kennen voor alle projecten. Het gaat om een heel groot patrimonium. U haalt een aantal voorbeelden aan, maar ook het VAC in Oostende is er niet goed aan toe, evenmin als de luchthaven van Deurne, het Koninklijk Museum in Antwerpen of het Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek. Er werd een aantal gebouwen genoemd dat in slechte staat is en waarvoor het goed zou zijn dat er investeringen gebeuren. Ik had echter graag een update van alle concrete projecten, eventueel schriftelijk.

De tweede categorie projecten gaat over de modernisering van gebouwen waarvoor de kosten iets hoger liggen. Meestal gaat het over projecten waarvan de kosten boven de 50.000 euro uitkomen, maar waarbij de terugverdientermijn nog binnen de 15 jaar valt. Het gaat dus om meer dan het vervangen van een stookolie-installatie. Er zijn 46 gebouwen geïnventariseerd. Voor 16 daarvan is bepaald dat het loont om een investering te doen van meer dan 50.000 euro. Zijn die 16 gebouwen concreet aangepakt?

Tot slot, op Batibouw worden burgers gesensibiliseerd en financieel ondersteund, zowel door de federale als de Vlaamse overheid, om lage energiestandaarden en zelfs passiefstandaarden te halen. De minister van Onderwijs heeft beslist dat vanaf nu elk nieuw schoolgebouw aan de lage energiestandaard moet voldoen en sommige schoolgebouwen zelfs aan de passiefstandaard. Is het niet aangewezen om deze maatregel te verbreden en niet te beperken tot schoolgebouwen, en voor alle Vlaamse overheidsgebouwen verder te gaan dan wat de energiewetgeving vandaag voorschrijft en, net zoals de minister van Onderwijs, die lage energiestandaard op te leggen voor het hele Vlaamse gebouwenpatrimonium?

Ik vraag dus drie dingen. Kan ik een volledige lijst krijgen? Hoe ver staat het met die 16 grotere projecten? En kunnen we de ambitie niet iets hoger leggen, zoals we trouwens op Batibouw ook aan de burger vragen?

Minister Geert Bourgeois: In het bestek van een mondelinge vraag is het onmogelijk om een antwoord te geven op uw vraag naar een volledige lijst. Ik zou u aanraden om een schriftelijke vraag in te dienen gericht aan de verschillende ministers. Ik beheer wel de admini-

stratieve gebouwen van de Vlaamse overheid en van een aantal gedecentraliseerde besturen, maar alle andere vallen onder de verantwoordelijkheid van het betreffende beleidsdomein. Ik heb daar dus geen zicht op. Het gaat trouwens ook om budgetten van andere beleidsdomeinen.

Ik heb hier het voorbeeld van het Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek, waarin mijn diensten 500.000 euro hebben geïnvesteerd om tot die nieuwe toepassingen te komen. Maar dat is een uitzondering op de regel. Ik kan een overzicht vragen van de administratieve en gedecentraliseerde gebouwen die onder mijn bevoegdheid vallen, maar dat was in deze korte tijdspanne niet mogelijk.

Van de 350 gebouwen zijn er maar 100 geauditeerd. Er zijn niet-geauditeerde gebouwen waar de beleidsdomeinen toch maatregelen genomen hebben en geïnvesteerd hebben in energiezuinige maatregelen.

De Vlaamse Regering opteert ervoor om niet alleen het economische optimum te nemen maar ook het lange-termijn terugverdieneffect. Dat is heel ambitieus. U hebt terecht verwezen naar de beslissing over de schoolgebouwen waar men naar een maximale E-waarde gaat. Als minister van Toerisme ben ik hetzelfde van plan bij de pps-projecten voor de jeugdhuizen. Telkens er nieuwe projecten zijn, heeft de Vlaamse Regering de ambitie om het maximum na te streven.

Het VAC Leuven is het eerste administratieve gebouw dat gepland is. Er is een studie gemaakt maar ik ken de cijfers niet uit het hoofd. Er is een groot kostenverschil tussen het economische optimum gecombineerd met een goed E-resultaat en de hoogste duurzaamheids-waarde. Dat moet dus afgewogen worden, ik moet immers het fiat krijgen van de minister van Begroting. Het is mijn ambitie om boven het economische optimum te geraken. Ik wil voor het VAC in Leuven voor vier sterren gaan, maar het gaat niet op om tot in het oneindige te investeren om een standaard te bereiken die nooit kan worden terugverdiend.

De Vlaamse Regering wil op dit vlak het voortouw nemen en een voorbeeld geven. Heel wat particulieren investeren al in passiefwoningen en ik denk dat de overheid, waar mogelijk, dat ook moet doen.

Ook in de welzijnssector zijn er nog heel wat nieuwe gebouwen gepland. Daar zullen misschien andere comfortnormen meespelen. Allicht heeft een bejaardentehuis andere comfortnormen dan een schoolgebouw. Het is aan deskundigen uit de sector om daarover een deskundig oordeel te geven.

Voor de BBB-operatie had ik geen leidende ambtenaar die zich met de gebouwen bezighield. Dat is wel het

geval vanaf 2007. Die dienst wordt nu volledig uitgebouwd. We hebben een voorbeeldfunctie. Ik wil die duidelijk maken aan de burger.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de minister, ik zal u een schriftelijke vraag stellen om het totaaloverzicht van het patrimonium te krijgen.

Minister Geert Bourgeois: Ik raad u aan om die vraag aan alle ministers te stellen. De minister-president zal zeggen welke minister het moet coördineren. Heel veel gebouwen behoren niet tot mijn beleidsdomein. Ik kan dus niet alleen antwoorden. Ik zal in elk geval zorgen dat er voor mijn beleidsdomein zo vlug mogelijk een antwoord wordt gegeven.

De heer Rudi Daems: U haalt het voorbeeld aan van het VAC in Leuven. Ik verneem dat er een concreet voorstel was gedaan om te komen tot een zeer ambitieuze energiestandaard. Er zou een projectvoorstel zijn met cofinanciering van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Maar die cofinanciering zou er niet komen omdat de Vlaamse overheid niet bereid is om de extra inspanning te leveren. Is dat juist?

Minister Geert Bourgeois: Ik verneem van mijn ambtenaren dat ze hiervan niet op de hoogte zijn. Op de laatste coördinerende vergadering waarop ook ik aanwezig was, is er een voorstel gedaan om in het licht van het economische optimum voor het driesterrenstelsel te gaan. Ik heb gezegd dat ik het viersterrenstelsel wou. Maar ik kan u niet zeggen of er een Europese financiering gemist is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de eventuele overheveling van de federale bevoegdheid marien leefmilieubeleid en het beheer van de zeerijkdommen naar Vlaanderen

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mijnheer de minister-president, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de laatste besprekingen over de staatsvorming hebben een aantal verworvenheden opgeleverd en er zijn nog een aantal besprekingen en verdelingen beloofd. Ik heb gemerkt dat de discussie over het Noordzeebeleid nog moet beginnen. Gezien de evolutie, hebben we nog wat tijd. Daarom vond ik het relevant om hier een eerste

discussie te hebben over het overdragen van bepaalde bevoegdheden inzake leefmilieubeleid op zee naar Vlaanderen.

Zoals op het land vinden er op de zee heel wat activiteiten plaats: internationale scheepvaart, zee- en kustvisserij, recreatie, energieproductie via de windmolens, zandwinning. Kortom, sterke economische activiteiten die we ook op het land vinden. Uiteraard spelen vaak tegengestelde belangen. De bouw van windmolens druist soms in tegen de Europese richtlijnen ter bescherming van bepaalde vogelsoorten. Zand- en grindwinning hebben andere belangen dan windmolenexploitatie.

Het beschermen van ecologisch waardevolle mariene gebieden – er is de wet van 1999 – kwam door de eindeloze conflictsituaties en juridische gevechten tussen oude en nieuwe economische actoren nooit boven (zee)water. Sinds het federale regeerakkoord van juli 2003 hebben we een volwaardig ministerie en een minister van Noordzeebeleid die werk moet maken van een duurzaam Noordzeebeleid. Er zijn ook tal van internationale verdragen.

In de afgelopen jaren werden echter belangrijke realisaties uitgevoerd dankzij een ruimtelijk structuurplan en een duurzame visie voor de zee. In het kader van de Europese vogel- en habitatrictlijnen werden mariene gebieden aangeduid en beschermd evenals zones voor windmolenparken en zand- en grindwinning. De nieuwe federale regering kan hierop verder bouwen.

Een volgende stap is de bescherming van de waardevolle scheepswrakken. Hierbij spelen cultuurhistorische, ecologische en economische factoren een rol. Het is erfgoed, het zijn waardevolle reservaten en viskweekzones. Ook belangrijk is de afstemming van de zeevisserij op de vogel- en habitatrictlijngebieden.

Op dit ogenblik zijn er negen federale ministeries bevoegd voor de Noordzee waaronder Economie, Landverdediging, Middenstand en Energie en ook het Vlaams Departement Leefmilieu en Infrastructuur.

Er is een zekere onlogica in de huidige bevoegdheidsverdeling. Het is ook niet nieuw dat sommige bevoegdheden elkaar overlappen. Zo wordt de visserij gecontroleerd door de douane, de scheepvaartpolitie, de mariene component van het leger en door landbouw. De regeling van de scheepvaart op zee is deels federaal, deels Vlaams.

Door het samenwerkingsakkoord van de kustwacht is er meer samenwerking en wordt een gezamenlijke visie uitgebouwd. Dat is positief.

Het afleveren van een vergunning om windmolens te bouwen, de aanduiding en het beheer van natuurreser-

vaten, de wetgeving over afvalbeheer en waterbeleid, de indeling en het beheer van de zeeruimte en de monitoring van het wetenschappelijk onderzoek zijn federale bevoegdheden. Op het land zijn dat allemaal Vlaamse bevoegdheden. De huidige bevoegdheidsverdeling is verwarrend en verhindert een integraal beleid op de Noordzee.

Ik geef twee voorbeelden. In het ruimtelijk structuurplan voor de Noordzee is een volgende stap de bescherming van de waardevolle scheepswrakken en de afstemming van de visserij op de goedgekeurde zones vogelrichtlijn- en habitatgebieden. De visserij en het beheer van het onderwatererfgoed zijn echter een Vlaamse bevoegdheid.

De wetenschappelijke monitoring van de Noordzee is in handen van het Belgisch Mathematisch Model, maar ook in Vlaamse instellingen zoals het Instituut voor Natuur -en Bosonderzoek of het INBO en het Vlaams Instituut voor de Zee of het VLIZ zijn ongeveer evenveel mensen bezig met de wetenschappelijke monitoring van de Noordzee. Onlangs nog kwam het VLIZ in het nieuws met de dramatische studie over de slechte milieutoestand van de Noordzee.

Ik pleit er dan ook voor om alles wat te maken heeft met het marien milieu en het beheer van de zeerijkdommen over te hevelen naar Vlaanderen. Wat de energieproductie betreft, zitten we met een groot probleem. Europa eist dat België zich engageert voor de productie van 30 procent milieuvriendelijke energie. Dat is een zaak van de gewesten. Er moeten dan ook afspraken worden gemaakt met Wallonië en Brussel.

Mijnheer de minister-president, wat is de visie van de Vlaamse Regering om het marien milieubeleid en het beheer van de zeerijkdommen naar Vlaanderen over te hevelen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Van Nieuwerkerke, ik sluit me aan bij uw verzuchtingen. Ik heb er in het verleden al voor gepleit om het mariene milieu, dat nu een federale overheid bevoegd is, over te hevelen naar Vlaanderen. Ik heb dat onder meer gedaan in mijn tekst voor het Octopusoverleg en ik zal dat blijven doen. Morgen is er een actualiteitsdebat over het akkoord van de Raad van Wijzen en de visie van het parlement daarop. De Raad van Wijzen heeft geoordeeld dat dit probleem moet worden behandeld in de tweede fase.

De Vlaamse Regering bepleit al heel lang de noodzaak van meer homogene bevoegdheidspakketten, met het oog op een optimale bestuurskracht. Om redenen van efficiëntie, effectiviteit en verantwoordelijkheid is het noodzakelijk dat de overheid die bevoegd is voor een bepaald domein van de regelgeving, ook bevoegd is

voor de regelgeving die wegens de maatschappelijke samenhang met dat domein verband houdt. U geeft een aantal treffende voorbeelden waaruit blijkt dat het heel moeilijk is om een consistent beleid te voeren.

De problematiek waarover uw interpellatie handelt, ligt nog wat complexer. Het betreft een vraag naar het uitoefenen van een materiële bevoegdheid waarover Vlaanderen beschikt op een territorium dat geen deel uitmaakt van het Vlaamse grondgebied.

Traditioneel wordt voorgehouden dat de territoriale zee geen deel uitmaakt van het Vlaamse Gewest. De Raad van State is zelfs van oordeel dat de territoriale zee en het continentaal plat op grond van het volkenrecht niet kunnen worden ingelijfd bij het grondgebied van een staat. Dit standpunt is betwistbaar en wordt in de rechtsleer bekritiseerd. Op basis van het argument dat de gewesten slechts bevoegdheden kunnen uitoefenen binnen hun eigen territorium, wordt geoordeeld dat binnen de maritieme zones de federale overheid op grond van de residuaire bevoegdheden kan optreden, tenzij de bijzondere wetgever het anders bepaald heeft. Dat is nu al het geval voor de zeevisserij en bepaalde aspecten van de openbare werken en het vervoer waar het Vlaamse Gewest bevoegd is om in de territoriale wateren en op het continentaal plat de werken en activiteiten uit te voeren die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de hem toegewezen bevoegdheden. Dit heeft tot gevolg dat de federale overheid voor een relatief klein gebied bevoegdheden uitoefent waarvoor ze normaal gezien materieelrechtelijk niet bevoegd is.

In uw interpellatie wordt een relevant overzicht gegeven. De federale bevoegdheden in de maritieme zone zijn bijvoorbeeld gesitueerd op het vlak van leefmilieu, natuurlijke rijkdommen, energie, toerisme, erfgoed, ruimtelijke ordening, wetenschappelijk onderzoek en internationale verdragen in deze materies. Dit leidt tot heel wat knelpunten, problemen en conflicten op tal van domeinen. De Vlaamse Regering deelt dan ook uw mening dat de verdeling van de Belgische bevoegdheden op zee niet logisch is.

Vanuit die vaststelling is de Vlaamse Regering dan ook vragende partij om de Vlaamse materiële bevoegdheden ook te kunnen uitoefenen in de Belgische maritieme zones die nu nog onder de federale bevoegdheid ressorteren.

Het college van ambtenaren-generaal van de Vlaamse overheid heeft in de aanloop naar de federale verkiezingen van 10 juni 2007 een lijst van 104 aandachtspunten en voorstellen ingediend bij de Vlaamse Regering die zouden moeten leiden tot een betere werking van de Vlaamse instellingen en een beter bestuur. Zowel de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur en Energie als Mobiliteit en Openbare Werken hebben de proble-

matiek van de uitoefening van Vlaamse bevoegdheden op zee aangekaart en hebben aanzetten tot oplossing geformuleerd. Dat zijn die beroemde fiches.

Op 1 februari heb ik tijdens een bijeenkomst van de Octopuswerkgroep gepleit voor de overheveling van het leefmilieubeleid op zee.

Naar analogie met de al bestaande techniek in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 moet er naar gestreefd worden dat het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap uitdrukkelijk bevoegd worden om de materiële bevoegdheden die ze reeds hebben op basis van de artikelen 6 en 6bis van die bijzondere wet uit te oefenen in de Belgische maritieme zone. Enkel op die manier kunnen de knelpunten verholpen worden die onder andere in uw interpellatie worden opgesomd.

In dat verband kan ook het principiële standpunt dat de territoriale zee niet behoort of niet kan behoren tot het Vlaamse grondgebied, ter sprake worden gebracht. Nadat de gemeenschappen en de gewesten in 1993 bevoegd zijn geworden voor de internationale betrekkingen en het verdragsrecht hebben gekregen in de aangelegenheden waarvoor ze bevoegd zijn, heeft de Raad van State bevestigd dat de externe bevoegdheid de interne bevoegdheid volgt. Dit betekent dat de gemeenschappen en de gewesten, met uitsluiting van de federale overheid, bevoegd zijn om op het internationale forum op te treden in alle materies waarvoor ze materieel bevoegd zijn, dus ook inzake leefmilieu, energie, ruimtelijke ordening en natuurlijke rijkdommen.

Dit heeft als vreemd gevolg dat de Vlaamse decreetgever geen decreten kan uitvaardigen met betrekking tot de Belgische maritieme zone, met uitzondering van de eerder vernoemde bevoegdheden inzake zeevisserij en openbare werken en vervoer, maar wel moet instemmen met internationale verdragen die er betrekking op hebben. Dit is een op zijn minst onlogische situatie. De Vlaamse Regering vraagt dan ook dat die wordt beëindigd door het Vlaamse Gewest bevoegd te maken voor de maritieme gebieden.

De Vlaamse Regering is ook op andere domeinen die raakvlakken kunnen vertonen met het Noordzeebeleid, vragende partij voor meer homogene bevoegdheden. Ik verwijs naar het wetenschappelijk onderzoek en naar de overheveling van de regels van de algemene politie- en de verkeersreglementering, ook wat het scheepvaartverkeer betreft. Zo willen we komen tot een integrale benadering van het maritieme beleid en de ondoelmatige versnippering van mensen en middelen tegengaan. We zullen daar morgen tijdens het actualiteitsdebat verder over discussiëren.

Mijnheer Van Nieuwkerke, uw interpellatie bevat niet alleen duidelijke argumenten. U vraagt ook dat er een

homogeen bevoegdheidspakket komt. Ik treed u daar volledig in bij en zal alles doen om dat te realiseren. Dit pakket maakt deel uit van de tweede fase van de besluiten van de Raad van Wijzen. We zullen dit van zeer nabij volgen.

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mijnheer de minister-president, toen ik mijn interpellatie indiende, wist ik niet dat de gesprekken over de staatsvorming op die manier zouden evolueren.

Dit onderwerp, de mariene gebieden en het leefmilieu op de Noordzee, haalt niet onmiddellijk het nieuws. Iedereen die daarmee begaan is, pleit er echter voor de zee te helpen waar dat nodig is. Dat is zowel op economisch als op ecologisch vlak zeer belangrijk. Ik zal mijn best doen om dit item morgen tijdens het debat over de staatsvorming ter sprake te brengen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde De Lobel tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de tabel in artikel 6, §1, van het Provinciedecreet

De voorzitter: Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel: Mijnheer de voorzitter, in 2006 hebben we in deze commissie het Provinciedecreet besproken. Tijdens die discussies is veel tijd aan de tabel in artikel 6, paragraaf 1 gewijd. Deze tabel bevat de samenstelling van de kiesdistricten. Veel commentatoren hebben toen opgemerkt dat die samenstelling te onevenwichtig is. Een gevolg hiervan is dat de kiesdrempels voor de provincieraadsverkiezingen tussen 3 percent en 16 percent variëren.

In arrest 149.207 van 5 december 2007 heeft het Grondwettelijk Hof zich bij deze bedenkingen aangesloten en een gedeelte van het Provinciedecreet, met name de net vermelde tabel, vernietigd. Het Grondwettelijk Hof vindt dat deze tabel de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt. De variatie in de reële kiesdrempels is te groot. Naargelang het kiesdistrict verschillen het gewicht van een stem en de kans om verkozen te worden niet meer binnen de grenzen van het redelijke.

Wegens de politieke stabiliteit en de rechtszekerheid zijn de gevolgen van de vernietigde beslissing gehand-

haafd. Dit houdt in dat de provincieraadsverkiezingen van 2006 niet moeten worden overgedaan en dat de huidige provincieraden die op basis van de gewraakte kiesdistricten zijn samengesteld, voor het verdere verloop van de legislatuur toch op een rechtsgeldige wijze blijven bestaan.

De gevolgen van het vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof zullen slechts tegen de provincieraadsverkiezingen van 2012 in voege treden. Dit betekent dat het Provinciedecreet voor die periode moet worden aangepast. Het lijkt me evenwel niet verstandig met een dergelijke aanpassing tot in een verkiezingsjaar te wachten.

De uitspraak van het Grondwettelijk Hof is duidelijk. Alle elementen van de problematiek zijn bekend. Tijdens de bespreking van de beleidsbrief op 29 november 2008 heeft de minister als regelgevende initiatieven een aantal aanpassingen aan het Provinciedecreet aangekondigd. Ik ga ervan uit dat de minister op 29 november 2007 nog geen weet van het arrest van 5 december 2007 had. Indien dat toch het geval zou zijn, zou er een grondig probleem met de scheiding der machten zijn. Op dit ogenblik is het arrest natuurlijk al een paar maanden bekend.

Mijnheer de minister, ik ben benieuwd naar de stand van zaken met betrekking tot de aangekondigde regelgevende initiatieven en tot de aanpassing van het Provinciedecreet. Maken de ingevolge het arrest noodzakelijk geworden aanpassingen aan de tabel deel uit van de regelgevende initiatieven die u in 2008 wilt nemen? Op welke wijze wilt u gevolg geven aan de uitspraak van het Grondwettelijk Hof? Komt er een nieuwe tabel met evenwichtiger kiesdistricten? Wilt u de kiesdistricten gewoon afschaffen en het voorbeeld volgen van de Vlaamse verkiezingen, met een kieskring per provincieraad? Wilt u een afschaffing van de provincies overwegen? In dat geval zouden we een kleiner tussenniveau ter hoogte van de kiesdistricten in het leven kunnen roepen. Dat zou in elk geval een zeer creatieve oplossing zijn.

De voorzitter: De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes: Mijnheer de voorzitter, ik wil in dit verband een voorbeeld geven van een zaak die bij eventuele toekomstige aanpassingen aan het Provinciedecreet zou moeten worden geregeld.

Het betreft hier de districten Ieper en Poperinge. Het district Ieper bestaat uit de gemeenten Ieper, Wervik, Zonnebeke, Langemark en Vleteren. Hier moeten zes zetels worden verdeeld. Het district Poperinge bestaat uit de gemeenten Poperinge, Heuvelland en Mesen. Hier moeten twee zetels worden verdeeld. Er is hier dan ook altijd sprake van apparentering. Zodra een kandidaat minder dan 50 percent van de stemmen haalt, moet er iemand worden geapparenteerd.

Mijns inziens, zou een samenvoeging van beide districten nauwer bij de dagelijkse realiteit aansluiten. Al deze gemeenten maken deel uit van dezelfde politiezone, van dezelfde hulpverleningszone en van hetzelfde regionaal landschap. Dit betekent dat onze vraag tot samenvoeging van beide districten bij de eventuele aanpassingen aan het Provinciedecreet in overweging kan worden genomen.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de voorzitter, iedereen kent de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Als ik me niet vergis, gaat het om een klacht die destijds door Groen! is ingediend. We zijn nu in 2008. Tegen 2012 moeten we over nieuwe kiesomschrijvingen voor de provincieraadsverkiezingen beschikken. Ik zou namens CD&V willen benadrukken dat deze niet op het laatste ogenblik mogen worden vastgelegd. De huidige legislatuur loopt tot 2009. Ik veronderstel dat de huidige Vlaamse Regering het niet meer zal kunnen regelen. In de volgende legislatuur moet op relatief korte termijn duidelijkheid over de spelregels worden geschapen. Aan de vooravond van de Vlaamse verkiezingen zijn de kiesomschrijvingen nog snel gewijzigd omdat een aantal personen dit wensten. Dit mag niet opnieuw gebeuren. We moeten op relatief korte termijn weten welke spelregels en voorwaarden bij de provincieraadsverkiezingen van 2012 zullen gelden.

Ik zou tevens een pleidooi voor het principe 'klein maar fijn' willen houden. Ik ben burgemeester van een relatief kleine gemeente. West-Vlaanderen telt districten met achttien raadsleden en districten met twee raadsleden. Volgens mij moet het mogelijk zijn hier tussen een perfect evenwicht te vinden.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, indien we iedereen zouden vragen iets over de omschrijving van de kiesdistricten te zeggen, zouden we allicht heel gevarieerde antwoorden krijgen. Kennis van de geschiedenis is hierbij nooit zonder belang. De huidige districten bestaan sinds 1921. De laatste wijziging is tijdens de staatshervorming van 1980 doorgevoerd. Voor het overige is de bestaande indeling steeds gehandhaafd. Het gaat hier eigenlijk om communicerende vaten. Iedereen kijkt naar elkaar en iedereen maakt zijn eigen berekeningen. Ik sta alvast open voor alle opties. We mogen echter niet uit het oog verliezen dat het Grondwettelijk Hof een aantal opties heeft uitgesloten.

De provincieraadsverkiezingen verlopen al vele decennia op basis van kiesdistricten. Het aantal districten verschilt sterk naargelang de provincie. De provincie Antwerpen telt acht districten, de provincie Limburg telt dertien districten, de provincie Oost-Vlaanderen

telt veertien districten, de provincie Vlaams-Brabant telt vijf districten en de provincie West-Vlaanderen telt twaalf districten. De districten verschillen tevens sterk in omvang. In sommige kiesdistricten met een groot aantal inwoners worden veel raadsleden verkozen. Dit is het geval in Antwerpen en in Halle, waar 24 zetels worden verdeeld. In andere districten gaat het soms slechts over een paar zetels. In Poperinge worden twee raadsleden verkozen en in Oudenaarde en Herk-de-Stad worden drie raadsleden verkozen.

Het aantal zetels heeft uiteraard een belangrijke invloed op de feitelijke drempel nodig om een raadslid te verkiezen. Deze problematiek is tijdens de voorbereiding van de verkiezingen van 2006 reeds besproken. Uiteindelijk heeft de Vlaamse Regering beslist de voor de regionalisering van de kieswetgeving bestaande indeling van de kiesdistricten niet te wijzigen.

In zijn arrest van 5 december 2007 heeft het Grondwettelijk Hof de tabel vermeld in artikel 6, paragraaf 1, derde lid, van het Provinciedecreet vernietigd. Die tabel is door artikel 2 van het decreet van 2 juni 2006 als bijlage aan het Provinciedecreet gevoegd. Wegens de politieke stabiliteit en de rechtszekerheid worden de gevolgen van de vernietigde bepaling evenwel gehandhaafd voor de provincieraadsverkiezingen die aan het arrest zijn voorafgegaan. Dit betekent concreet dat de decreetgever voor de organisatie van de provincieraadsverkiezingen van 2012 nieuwe kiesdistricten moet samenstellen. Het Grondwettelijk Hof stelt hierover het volgende: "Ofschoon kan worden aanvaard dat een kiesdistrict waar vier mandaten zijn te verdelen verenigbaar is met het stelsel van de 'evenredige vertegenwoordiging', is dit niet het geval voor districten waar slechts twee of drie mandaten te verdelen zijn en waar de natuurlijke kiesdrempel om die reden onredelijk hoog is."

Indien de decreetgever de provincieraadsverkiezingen in de toekomst op basis van een indeling in districten wil laten verlopen, moeten in elk district minstens vier zetels worden verdeeld.

Ik heb steeds gesteld dat ik de Vlaamse Regering een aantal wijzigingen aan het Gemeentedecreet en aan het Provinciedecreet zou voorleggen. Dit zou samenvallen met de redactie van het voorontwerp van organiek decreet betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Zoals in het Vlaams regeerakkoord staat vermeld, wil ik alle decreten die betrekking hebben op de werking en de organisatie van de verschillende lokale besturen, zo veel mogelijk op elkaar afstemmen. De Vlaamse Regering heeft het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn op 15 februari 2008 goedgekeurd. Het is thans voor advies aan de Raad van State voorgelegd. De noodzakelijke wijzigingen aan het Gemeentedecreet en aan het Provinciedecreet worden onder-

tussen voorbereid. Hierdoor zal de bespreking in het Vlaams Parlement onmiddellijk na de bespreking van het decreet betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn kunnen aanvatten.

Ik overweeg niet om ter gelegenheid van de voorgenomen wijzigingen aan het Provinciedecreet ook de indeling van de kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen aan te passen. Zoals ik heb verklaard, moet de hervorming van de kiesomschrijvingen voor de verkiezingen van 2012 tot stand worden gebracht. Ik acht het raadzaam deze wijziging aan een algemene beoordeling van de kieswetgeving te koppelen. Ik meen overigens dat een tabel met de indeling van de kiesomschrijvingen veeleer in de kiesdecreetgeving dan in het Provinciedecreet thuishoort. Hoewel er behoefte is aan een grondige evaluatie, betekent dit niet dat de discussie te lang mag worden uitgesteld.

Ik wens nog geen standpunt in te nemen over de beste kiesomschrijvingen voor de provincieraadsverkiezingen. Dit vraagt overleg in de Vlaamse Regering en met de vertegenwoordigers van de provincies. Ik zal vanzelfsprekend rekening houden met de motivering van het arrest van het Grondwettelijk Hof. Ik ben niet van plan het nog in de loop van de huidige legislatuur te doen. De volgende Vlaamse verkiezingen vinden plaats op 14 juni 2009. Indien de nieuwe Vlaamse Regering hier dringend werk van maakt, is ze ruimschoots op tijd om op de tweede zondag van oktober van 2012 provincieraadsverkiezingen met een nieuwe omschrijving van de kiesdistricten te organiseren.

De voorzitter: Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel: Mijnheer de minister, u bent goed begonnen. Ik was even van plan te zeggen dat ik het eens was met een groot gedeelte van uw uiteenzetting. Het heeft echter niet lang geduurd. U hebt vermeld dat de huidige situatie historisch gegroeid is. Sinds 1921 is er haast niets veranderd. Dat is waar, maar daar koopt men niets mee. We hadden in 2006 de kans de kiesomschrijvingen te wijzigen. Hoewel niets ons tegenhield, is dit om politieke redenen niet gebeurd. Ik herinner me trouwens de periode waarin in het district Ieper twee senatoren en in het district Oudenaarde twee kamerleden werden verkozen. Dat heeft men ook niet laten bestaan omdat het al van in Napoleons tijd bestond. Het is historisch wel correct, maar als argument is het niet veel waard.

Mijnheer de minister, ik ben het niet eens met uw voorstellen om daar tijdens deze legislatuur niets meer aan te remediëren. Er is geen enkele reden om dat zo lang uit te stellen. Het is vreemd om dat naar een volgende legislatuur te verschuiven. Ik sluit me aan bij wat de heer Verfaillie daarover zegt, maar aan zijn gelaatsuitdrukking te zien, is hij al van gedacht veranderd.

De heer Jan Verfaillie: Ik heb gezegd dat het niet meer voor deze legislatuur is, maar voor de volgende.

Mevrouw Hilde De Lobel: Dan heb ik u slecht begrepen. Ik dacht dat het de ambitie moet zijn van een minister om zaken in orde te brengen tijdens zijn regeerperiode. Ik ben dus ontgoocheld en niet gelukkig met uw antwoord, mijnheer de minister. Of u dat met de kieswetgeving of de provinciewet regelt, zal mij een zorg zijn. Als het maar goed geregeld is.

Minister Marino Keulen: Het is ook mijn zorg om dat goed te regelen. Als je volwassen met de politiek omgaat en het bestel kent, dan moet je dat niet snel op het einde van een legislatuur realiseren. Er moet een evaluatie gebeuren, alle denksporen zijn open. Deze hervormingen zijn op hun plaats bij de start van een nieuwe parlementaire legislatuur. Dan leg je principes vast en je concretiseert dat in een regelgeving. Het element tijdsdruk kan hier niet worden ingeroepen. We spreken over verkiezingen op de tweede zondag van 2012. Laat de evaluatie gebeuren, laten we zien welk principe we daarop toepassen. Ik heb geen enkele exclusiviteit.

Voor beide opties zijn waardevolle argumenten: voor de optie klein maar fijn of voor de optie van de evenredige vertegenwoordiging, waarbij door de vergroting van het gebied ook alle partijen in verhouding tot hun getalsterkte vertegenwoordigers krijgen in de provincieraad. Voor elke thes is er bonafide argumenten. Het zou niet getuigen van goed bestuur om dat nu op het einde van een parlementaire legislatuur snel door te drukken. Bij het begin van de volgende legislatuur is daar nog alle kans toe. Dat moet dan ook gebeuren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de aangekondigde verhoging van de elektriciteitsprijzen voor de gemeenten

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de minister, de pers meldt dat Electrabel de tweejarige contracten met 170 Vlaamse gemeenten voor de levering van elektriciteit vervroegd stopzet. Tevens is het contract met de Vlaamse gemeenschap niet verlengd.

In 2006 trad GeDis, het huidige Eandis, voor het merendeel van de Vlaamse gemeenten op als aanbestedende overheid met het oog op het organiseren van een gezamenlijke gunning voor het leveren van elektriciteit voor gemeentelijke overheidsgebouwen, openbare verlich-

ting, zwembaden en sporthallen. In dit bestek staat dat de duur van de overheidsopdracht voor aanneming van leveringen twee jaar bedraagt en éénmaal kan worden verlengd met nog eens twee jaar. Er werd echter ook gestipuleerd dat de aanbestedende overheid of de leverancier de opdracht kan beëindigen mits zij opzegt per aangetekende brief zes maanden vóór het verstrijken van de eerste periode van twee jaar.

Tal van Vlaamse gemeenten kreeg onlangs een schrijven van Electrabel in de bus waarin uitdrukkelijk werd verwezen naar voormelde bepaling met als gevolg dat de levering van elektriciteit aan het merendeel van de Vlaamse gemeenten conform de prijszetting van het huidige bestek tegen 30 juni 2008, respectievelijk 31 juli 2008 wordt stopgezet. De motivering die Electrabel in voormeld schrijven geeft, is dat de prijzen op de internationale markten van de grondstoffen in het algemeen en van de primaire energie in het bijzonder de voorbije twee jaar het voorwerp zijn geweest van belangrijke stijgingen met als gevolg dat deze evolutie een belangrijke invloed heeft gehad op de elektriciteitskost in België evenals op de Europese en wereldmarkt.

Het bepalen van de elektriciteitsprijs en de eenmalige prijsherziening bij verlenging van de opdracht conform de modaliteiten uit het bestek laten volgens Electrabel niet toe om deze prijsevoluties voldoende te weerspiegelen. Dit is uiteraard slecht nieuws voor de betrokken gemeenten. De achterliggende reden waarom Electrabel dit doet, is zoals gezegd om de prijs voor elektriciteit marktconform te maken, zeg maar te verhogen dus. Dit is voor de gemeenten opnieuw een tegenvaller, die voor de begroting een ernstige impact kan hebben, en die ook goed bestuur, met name het correct inschatten van de energieprijzen, sterk bemoeilijkt.

Niet alleen particulieren zijn het slachtoffer van de geliberaliseerde energiemarkt, ook voortaan de gemeenten. En dat in een tijdperk waarin het merendeel van de Vlaamse gemeenten niet zwemt in het geld. Gelukkig hebben de Vlaamse gemeenten een schrijven van Eandis ontvangen waarbij Eandis zich opnieuw wil engageren om een gezamenlijke gunning te organiseren ten voordele van de Vlaamse gemeenten om een zo goed mogelijke prijs te bedingen. Maar zoals gezegd, de nieuw te bedingen prijs zal hoe dan ook een gevoelige verhoging inhouden voor de Vlaamse gemeenten.

Mijnheer de minister, dit is al aan bod gekomen in de eerste vraag om uitleg aan minister Bourgeois. Heel wat lokale besturen leveren veel inspanningen voor energiezuinigheid en rationeel energiegebruik. Ondanks al die inspanningen doet dit probleem zich toch voor. Heel wat besturen nemen hun verantwoordelijkheid. Ze nemen een deskundige onder de arm die energiescans uitvoert in alle mogelijke openbare gebouwen om bijvoorbeeld de verlichting en de verwarming automatisch uit te schakelen in het weekend en 's avonds.

Mijnheer de minister, welke maatregelen zult u nemen om Eandis ertoe aan te sporen de belangen van de gemeente daadwerkelijk te behartigen en niet onder één hoedje te spelen met de commerciële energieleveranciers? Welke acties zult u ondernemen om van Eandis spijkerharde garanties te verkrijgen opdat voor de Vlaamse gemeenten al het mogelijke wordt gedaan zodat de best mogelijke prijs wordt bedongen? Welke concrete initiatieven zult u nemen, al dan niet in samenspraak met de bevoegde collega, om voor de duur van de nieuw te onderhandelen overeenkomsten een vaste prijs te bedingen zodat gemeenten niet langer de speelbal zijn van de fluctuerende prijzen op de energiemarkt?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Ik heb deze morgen bijna identiek dezelfde vraag gesteld aan minister Crevits, en ze staat morgenochtend geagendeerd in de commissie voor Openbare Werken. Een paar weken geleden heb ik een enquête gedaan bij enkele openbare besturen om na te gaan of de energiefacturen stijgen. Dat klopt inderdaad. Sinds de liberalisering van de energiemarkt worden de lokale besturen geconfronteerd met prijsstijgingen tot 50 procent. Dat wil zeggen dat we de helft meer betalen dan vijf jaar geleden voor hetzelfde energieverbruik.

De gezinnen betalen meer voor de elektriciteit en verliezen, maar de openbare besturen verliezen twee keer. Eerst verliezen we omdat de eenheidsprijzen stijgen. Sinds de liberalisering van de energiemarkt hebben we heel wat dividenden verloren. Ondanks diverse inspanningen van de Vlaamse overheid voor compensaties via de Eliaheffing en een bijkomende compensatie in het kader van het lokaal pact, missen we bijna 200 miljoen euro per jaar ten opzichte van 2005.

De energieprijzen zijn spectaculair gestegen. Voor de liberalisering van de energiemarkt konden we gebruik maken van de voordeeltarieven op de openbare verlichting. We betaalden ongeveer de helft van wat we nu betalen. Nu betalen we de volle pot. Geen enkel lokaal bestuur durft en zal de verantwoordelijkheid nemen om de openbare verlichting te doven, om eventuele aansprakelijkheden uit de weg te gaan.

Ik heb een enquête uitgevoerd en heb net de cijfers binnen van de lokale besturen die autonoom een aanbesteding hebben gedaan. Eandis heeft voor 170 gemeenten een aanbesteding gedaan. Limburg is een apart verhaal. Er zijn maximaal twee inschrijvers voor het leveren van elektriciteit en gas. In welke mate kunnen we dan spreken van een optimaal geliberaliseerde markt?

Minister Marino Keulen: Mijnheer Verfaillie, uw laatste bemerking klopt. Iedereen in deze commissie en het parlement, die spreekt vanuit de gemeenten, kent die kosten. Aan Eandis heb ik niets, maar dan ook niets te

zeggen. Daarom begrijp ik de vraag niet goed. Dit valt niet onder mijn voogdij.

Ik ben nogal vertrouwd met de bouwsector. Vandaag zal niemand een contract sluiten voor onderdelen waarin grond- en brandstoffen zijn vervat, zonder de clausule dat de prijs kan worden herzien als de wereldmarktprijs van grond- en brandstoffen wijzigt. Dat is de realiteit. Gaat het over cement, mineralen, koper of wat ook en gaat het over een periode van enkele maanden, allemaal schrijven ze de clausule in dat een prijsherziening mogelijk is als er fluctuaties zijn op de wereldmarkt. We kunnen dit niet ontkennen. We moeten geen glazen stolp zetten over een realiteit die zich daarvoor de rest niet veel van aantrekt. Ik betreur die evolutie samen met u. Het zijn middelen die verloren zijn voor de inhoudelijke werking van de gemeentelijke diensten. Het is geld dat we niet kunnen gebruiken voor openbare werken, het verenigingsleven, een sociaal beleid enzovoort.

Op Eandis hebben we totaal geen vat. Als minister van Binnenlands Bestuur ben ik verantwoordelijk voor de bestuurlijke organisatie en het toezicht op de lokale overheden. Ik ben op geen enkele wijze betrokken bij de verbintenissen die de gemeenten aangaan in het kader van hun autonoom beleid. Ik ben evenmin betrokken bij de prijsvorming van de energie, waaronder elektriciteit. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf of ze Eandis al dan niet willen inschakelen bij een nieuwe gezamenlijke aanbestedingsprocedure om zo bijvoorbeeld de administratieve lasten te verminderen, of om de meest gunstige voorwaarden te verkrijgen. Ik wens, noch kan in dergelijke besluitvormingsprocedures tussenkomen. Ik wil erop wijzen dat Eandis een onderneming is die onafhankelijk staat van de energieleveranciers en waarvan de gemeenten de belangrijkste aandeelhouders zijn.

U kunt dus vanuit uw gemeentelijke verantwoordelijkheid wegen op Eandis. Het valt alleen niet onder het Vlaamse toezicht. Ik neem aan dat Eandis oog heeft voor het behartigen van de belangen van de gemeenten.

Jammer genoeg kan ik vanuit mijn verantwoordelijkheden geen maatregelen nemen inzake de energieprijzen, noch inzake de modaliteiten van de contracten die de gemeenten sluiten, waaronder de duur. De prijsvorming hangt in belangrijke mate samen met de algemene marktsituatie en met externe factoren waarop ik geen invloed kan uitoefenen.

Ik wou dat het anders was. In alle contracten voor omgevingswerken of bouwprogramma's die we afsluiten, staat de clausule dat zij herzien worden als er wijzigingen zijn in de grondstof- of brandstofprijzen. Anders wil niemand nog een contract afsluiten, want de evolutie is dat dit de winstmarges van een aannemer of een brandstofhandelaar overstijgt.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik wil nog eens duidelijk zeggen dat ik tevreden ben dat de lokale besturen de brief van Eandis om die taak terug op zich te nemen, gekregen hebben. Het gaat er niet over of u daar al of niet uw zeg in hebt. Maar ik vind het wel belangrijk dat u als minister bevoegd voor de lokale besturen, uw bezorgdheid uit over deze evolutie. De heer Verfaillie heeft er daarstraks ook al naar verwezen. We stellen vast dat het opnieuw een element is dat het voor een lokaal bestuur zeer moeilijk maakt om goed bestuur toe te passen. Als je op voorhand de gevolgen voor de begroting niet kent, is dat heel moeilijk. En energieprijzen hebben een zeer grote invloed.

Ik heb niet echt een antwoord gekregen op mijn vragen. U kunt wel zeggen dat u niet bevoegd bent. Ook op mijn vraag of u onderhandeld hebt met uw betrokken collega, kreeg ik geen antwoord. Het lost wel het probleem van de lokale besturen niet op.

U hebt er zelf naar verwezen. Lokale besturen hebben al aangetoond dat ze op het vlak van wonen zeer zeker bereid zijn om initiatieven te nemen voor rationeel energieverbruik. Het is dus belangrijk om te weten hoe deze problematiek in de toekomst zal worden aangepakt.

Minister Marino Keulen: Dit is het debat zoals ik het mij een beetje had ingebeeld. Ik bereid altijd de vragen voor. Men ging ervan uit – ook al zal men dat nu niet zeggen – dat Eandis een organisatie was die onder het Vlaamse toezicht zou vallen. Dat blijkt nu niet het geval te zijn.

Ik deel met u de zorg over de stijgende brandstofprijzen en over hoe de lokale besturen daarmee moeten omgaan en een deel van hun werkingsmiddelen opgeslorpt zien. We kunnen dat hier met elkaar delen. Maar als men een contract moet afsluiten met brandstofleveranciers of grondstofleveranciers, dan geraakt men daarmee niet verder. Als men als voorwaarde stelt dat ze de eerste twee jaar niets aan hun prijzen mogen veranderen, dan sluiten ze geen contract af.

Betreur ik dat? Ja. Heb ik een instrument om daar iets aan te veranderen? Nee. Ik denk dat we de intellectuele klasse moeten hebben om eerlijk met elkaar om te gaan en geen verwachtingen te creëren wanneer de betrokkene de instrumenten niet heeft om er op te wegen.

Ik ben de eerste om op te komen voor de belangen van de gemeentebesturen. De Vlaamse Regering heeft een groot hart getoond tegenover de lokale besturen, dat bewijzen we dag na dag, al was het maar omdat we zelf op gemeentelijk vlak actief zijn. We hebben vorige vrijdag de principes van de schuldovername vastgelegd. Er komt 100 euro per inwoner, dat komt globaal neer op 612 miljoen euro gemeenteschuld die overgenomen

wordt door Vlaanderen. Er is de vaste groeivoet van het Gemeentefonds. Dat betekent op jaarbasis 63 miljoen euro. Normaal was het gedaan met de Elia-compensatie in juli 2010. We hebben in juli 2007 afgesproken om daarvoor 83 miljoen euro uit te trekken, onbepaald in de tijd, ook na juli 2010. In 2008 komt er nog eens 25 miljoen euro bovenop. In 2009 en 2010 komt er bovenop die 83 miljoen telkens nog 41,5 miljoen euro bij.

Het zal altijd te weinig zijn, maar we doen de inspanningen die we kunnen opbrengen net omdat de financiële situatie van onze lokale besturen onze hoofdbekommernis is. Maar we moeten ook durven zeggen – en dat heeft ook met politieke moed te maken – waar onze limieten liggen.

U bent zelf aandeelhouder bij Eandis. U hebt zelf alle instrumenten in handen om erop aan te dringen dat Eandis het onderste uit de kan probeert te halen voor de lokale besturen. Ik heb daar geen voet tussen de deur. Spijtig, maar dat is de realiteit.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het onderzoek van de Raad van Europa naar de niet-benoeming van burgemeesters in de Vlaamse Rand

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, vorige week kregen we het bericht dat het bureau van het Congres van lokale en regionale overheden van de Raad van Europa beslist heeft om een gezant naar Vlaanderen te sturen, meer bepaald naar Kraainem, Linkebeek en Wetzembeek-Oppem, in verband met de niet-benoeming van de burgemeesters in de Vlaamse rand.

Het FDF heeft een communiqué verspreid waarin het zegt dat de Raad van Europa de beslissing van de minister om de burgemeesters niet te benoemen, veroordeelt en de Vlaamse Regering onder voogdij zal stellen. Er was een verklaring in Le Soir van 'monsieur Marc Cools', Brussels parlementslid voor de MR. Het FDF van de heer Christian Van Eyken zegt dat de Raad van Europa Vlaanderen onder voogdij zal stellen. We moeten dus ongerust zijn dat door deze ingreep minister Keulen de burgemeesters wel zal moeten benoemen.

Dat is niet nieuw. We hebben vroeger ook al gezanten gehad in het kader van het Minderhedenverdrag. U

herinnert zich ongetwijfeld nog mevrouw Nabholz-Haidegger. Dan was er iets over de ziekenhuizen in Brussel met de heer Cliveti. En nu is het een Zweed, Anders Knappe, die naar hier zal komen en belast zal worden met het onderzoek naar de niet-benoeming van de burgemeesters.

Het Congres van de lokale en regionale overheden houdt zich bezig met de kwaliteit van de lokale democratie. Het argument is dat de sanctie die minister Keulen uitgesproken heeft, disproportioneel is met de overtreding: het niet naleven van omzendbrieven, Frans spreken op de gemeenteraad enzovoort.

Wat is uw standpunt? We stellen vast dat de Franstaligen, wat ze niet kunnen halen bij de Raad van State of het Grondwettelijk Hof, nu in de Raad van Europa of in de Europese Commissie gaan halen. Ze proberen dus te zeggen dat we niet democratisch zijn, dat we discrimineren en dat we dus eigenlijk geen democraten zijn. U beseft niet, mijnheer Van Eyken, dat u ons daar diep mee raakt. Ik vind dat erg.

Als een minister die door het Vlaams Parlement democratisch is verkozen, een beslissing neemt, dan doet hij dat als democraat, gesteund door het parlement. Er wordt van hem verwacht dat hij de wetten naleeft. Als hij overtredingen van decreten of omzendbrieven vaststelt, dan moet hij daar sancties aan verbinden. Een burgemeester moet zich houden aan de wet.

Mijnheer de minister, wat is het standpunt van de Vlaamse Regering? Is de gezant Anders Knappe al aangekomen? Op basis van welke principes is hij hierheen gestuurd? Moeten we daar bang van zijn? Heeft die gezant enige invloed of macht? De Raad van Europa is een puur consultatief orgaan en kan dus niet ingrijpen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: U kunt er misschien mee lachen dat het de zoveelste keer is dat de Raad van Europa een gezant stuurt om in de rand het democratisch gehalte van het beleid van de Vlaamse Regering na te gaan, maar ik lach daar niet mee. Het is de zoveelste keer dat de francophonie erin slaagt om de Raad van Europa voor zijn kar te spannen. Dat is niet meer leuk. Wij worden in het buitenland gestigmatiseerd als zijnde onverdraagzaam. Wij zouden de rechten van de minderheden niet erkennen. Wij staan recht in onze schoenen, maar Dumeni Columberg die destijds voor de Raad van Europa zijn rapport heeft voorgesteld, is van mening dat heel België tweetalig moet worden. Als dat niet gebeurt, dan respecteren we het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens niet. En dat is waar de Raad van Europa moet over waken.

Daarna kwam Lili Nabholz-Heidegger iets soortgelijks vertellen. Telkens was de ondertoon dat het Europees

kaderverdrag inzake minderheden moest worden goedgekeurd, ook door het Vlaams Parlement. Vlaanderen zit voortdurend in de verdediging ten aanzien van de Raad van Europa. Franstalige parlementleden beschikken blijkbaar over een heel netwerk binnen de Raad van Europa om telkens opnieuw die Raad op ons dak te sturen. Wij zijn nationalist en extremisten en respecteren de democratie niet.

Mijnheer de minister, naar aanleiding van het rapport-Columberg in 1995 of 1996 heeft toenmalig minister-president Van den Brande zelf moeten ingrijpen. Hij moest de parlementleden, zelfs Vlaamse parlementsleden, bewerken of het rapport-Columberg met die aanbevelingen zou zijn goedgekeurd. Het ging om faciliteiten, tweetaligheid in het algemeen en de goedkeuring van het minderhedenverdrag.

De vraag van de heer Van Rompuy is terecht. We mogen daar niet licht over gaan. We moeten ons beraden over wat die Raad van Europa nog voorstelt. Ook toenmalig minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Leo Peeters, stelde zich destijds vragen bij de geloofwaardigheid van de Raad van Europa. De Vlaamse Regering moet zich die vraag ook stellen. Zij moet duidelijk aan de Raad laten weten dat we niet langer opgezet zijn met de provocaties van een aantal Franstalige FDF- of MR-parlementsleden die ons telkens opnieuw in een negatief daglicht stellen.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Een bevinding van de Raad van Europa heeft vooral een moreel belang. In die zin is het goed om het dossier voor de gezant heel goed voor te bereiden. We moeten ons goed documenteren om stevig verweer te kunnen bieden.

Wanneer men zegt dat er een disproportionaliteit zou zijn tussen de niet-benoeming van die burgemeesters en de overtredingen die ze zouden hebben begaan, dan is dat wat kort door de bocht. Ons inziens zou er zelfs sprake kunnen zijn van een aantal strafrechtelijke inbreuken zoals het niet toepassen van de omzendbrief en de taalwetgeving.

Als gevolg van de afschaffing van de talentelling in 1962 bestaat er geen inventaris van de Franstaligen in de gemeente met een bijzonder taalstatuut. Er is een wet van 1983 tot regeling van het Rijksregister van de Natuurlijke Personen die een opsomming geeft van de informatie die in het Rijksregister kan worden opgenomen. De taalaanhorigheid staat daar niet bij.

Er is een KB van 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in het bevolkings- of vreemdelingenregister. Taalaanhorigheid is daar niet in opgenomen. Bovendien heeft de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer al gesteld dat de praktijk

die erin bestaat om systematisch de taal van mensen in het Rijksregister of in het lokaal bevolkingsregister op te nemen, strijdig is met de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

Ik heb een lijstje van alle mogelijke strafrechterlijke inbreuken die hier zouden zijn gepleegd: de wet van 8 december 1992, het KB van 16 juli 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister, artikel 183 en 185 van het algemeen kieswetboek, artikel 151 en 233 van het strafwetboek.

Mijnheer de minister, er is een klacht ingediend door een aantal bewoners van vier faciliteitengemeenten. De raadkamer vergadert daarover op 3 maart. Ook ikzelf heb die klacht ingediend. Ik zal u die klacht overhandigen. U moet dan zelf beslissen wat u daarmee doet in het kader van uw dossier voor de Raad van Europa.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Mijnheer Van Rompuy, het niet benoemen van die drie burgemeesters wordt langs Franstalige zijde beschouwd als een aantasting van de democratie. Die mensen zijn democratisch verkozen. Het gaat niet om de kandidaten die het minste aantal stemmen hebben gehaald, integendeel. Een groot deel van de bevolking van die gemeenten stond achter die drie kandidaten. De Franstaligen voelen het dan ook aan als een heel zware sanctie dat die kandidaten niet worden benoemd.

Ik heb vernomen dat de Raad van Europa in zijn reactie naar artikel 8, punt 3 van het Europees Handvest inzake lokale autonomie verwijst. Het Vlaams Parlement heeft dit handvest een vijftal jaar geleden overigens ook goedgekeurd. Ik citeer: "Administratief toezicht op lokale autoriteiten dient zodanig te worden uitgeoefend dat er sprake is van evenredigheid tussen de interventie van de toezichthoudende autoriteit en de belangen die deze beoogt te dienen".

Mijnheer de minister, ik weet dat u ondertussen het comité van de Raad van Europa een antwoord hebt gestuurd. Het lijkt me interessant eens te horen hoe u juridisch op de stelling met betrekking tot artikel 8, punt 3, van het Europees Handvest inzake de lokale autonomie hebt gereageerd. Hoe hebt u zich in het licht van het evenredigheidsprincipe verantwoord?

Tot slot wil ik alle leden van deze commissie melden dat hier vaak wordt gezegd dat de lokale overheden de hoeksteen van onze democratie zijn en dat belang aan de lokale besturen moet worden gehecht.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de voorzitter, ik wil een veeleer algemene opmerking maken die de grond van de zaak niet behandelt. We moeten geen angst voor de rapporteurs van de Raad van Europa hebben. We moeten er echter wel beducht voor zijn.

Het gaat hier gelukkig niet om rechters. Rechters zouden als professionals met een bepaald, welomschreven mandaat naar hier komen. Het gaat hier niet om ambtenaren of om diplomaten die bepaalde zaken in het kader van een voorbereidende missie komen onderzoeken. Het gaat hier om volksvertegenwoordigers. Iedereen weet dat die in alle maten en gewichten bestaan. Sommigen zijn goed en sterk. Sommigen zijn bevooroordeeld. Sommigen staan 's morgens goedgehumeurd op. Voor velen onder hen is het de eerste keer dat ze aan een dergelijk bezoek deelnemen. Sommigen zullen overijverig zijn. Sommigen zullen niet goed geïnformeerd zijn.

Wat onze houding betreft, mogen we geen fouten maken. We mogen ons niet opstellen alsof we gelijk hebben. We mogen niet laten uitschijnen dat de mening van anderen, in dit geval van de Raad van Europa, geen belang heeft. Ik zou de minister willen vragen met deze gevoeligheid rekening te houden. Hij zou die mensen best op een ernstige manier ontvangen. De heer Van Hauthem heeft daarnet verklaard dat we een manier zouden moeten vinden om die mensen duidelijk te maken dat we dergelijk bezoek beu zijn. Ik zie dergelijk bezoek zelf ook niet graag komen. Internationale politiek werkt nu eenmaal op deze manier. Die mensen komen met een mandaat. We kunnen daar gelukkig of ongelukkig om zijn. We moeten hen ernstig ontvangen. We moeten proberen op een doordachte wijze ons gelijk te halen. We mogen er niet van uitgaan dat we sowieso al gelijk hebben.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, ik zou me in eerste instantie willen aansluiten bij de bekommernissen die door de heer Van Rompuy en de meeste andere sprekers zijn geuit. Ik sluit me echter niet aan bij de voorlaatste spreker. Ik zal dit even verduidelijken.

Wat de grond van de zaak betreft, sluit ik me aan bij de heer Gatz. Ik zal hier niet verder op ingaan. We hebben in het verleden steeds een duidelijk standpunt ingenomen. We zullen hier niet van afwijken.

We hebben ervaring met deze situatie. Dit dossier heeft een zekere impact. We mogen dit bezoek niet onderschatten. We moeten ons goed voorbereiden. De minister wordt alvast door voldoende deskundigen omringd om zich goed te kunnen voorbereiden.

Tot slot wil ik nog even bij de woorden van de heer Van Eyken stilstaan. Hij is blijkbaar van mening dat een

burgemeester of een schepen alles mag wat hij zelf goed vindt. Ik vind het noodzakelijk dit recht te zetten. Veel leden van deze commissie zijn lokaal actief. Burgemeesters en schepenen moeten zich aan de vigerende wetgeving houden. Ze mogen hier op geen enkele wijze van afwijken. Ik herhaal dan ook nog eens het standpunt dat we altijd hebben verdedigd en dat we zullen blijven verdedigen. We zullen de minister op dit vlak blijven steunen. Het is belangrijk de burgemeesters niet te benoemen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, ik denk dat alle partijen in dit verband op dezelfde lijn zitten.

In tegenstelling tot wat het FDF beweert, staan we onder geen enkele Europese voogdij. Hierover is wel op die manier gecommuniceerd. We zijn niemands dienaar. Ik sta recht in mijn schoenen en heb nergens schrik voor. We hebben het dossier goed voorbereid. We zijn niet over een nacht ijs gegaan.

Het is trouwens opvallend dat geen enkele van de drie afgewezen kandidaat-burgemeesters ooit naar de Raad van State is gestapt. Dit is tot dusver nog te weinig aan bod gekomen. De Raad van State is nochtans de instantie bij uitstek om mijn beslissingen aan te vechten. De betrokkenen hebben de termijnen laten verstrijken en zijn niet naar de Raad van State gestapt. Ze zijn wel naar de Raad van Europa getrokken. We weten allemaal dat de Raad van Europa niet mag worden onderschat. De Raad van Europa heeft een zeker moreel gezag. We moeten hier rekening mee houden. Ik ben evenwel niet bang. We hebben een sterk dossier. De procedure bij de Raad van State is nooit aangevat. Hoewel ze daar het verschil hadden kunnen maken, hebben ze dat niet gedurfd.

De heer Van Eyken heeft daarnet opgemerkt dat het hier om democratisch verkozen mensen gaat. Dat klopt. Mevrouw De Wachter heeft evenwel terecht opgemerkt dat verkozenen niet boven de wet staan. Integendeel, verkozenen hebben de morele opdracht de wetten te handhaven en een voorbeeldfunctie uit te oefenen. Burgemeesters, schepenen en voorzitters van een OCMW moeten een voorbeeld voor de hele samenleving zijn. Ze zijn niet enkel democratisch verkozen. De rechtsstaat is hun leidraad. Ze moeten zich als eersten onder de inwoners aan de wetten, reglementen en decreten houden. Dit geldt ook voor de decreten van de Vlaamse toezichhoudende overheid. Ze kunnen zich niet ervan afmaken met de verklaring dat ze zich in staat van oorlog met het Vlaamse toezicht bevinden. Die uitspraak is gedaan lang voor ik een beslissing had genomen. Ze hebben zelfs verklaard dat ze het Vlaamse toezicht niet zullen erkennen. Ik wil hier gewoon even de puntjes op de i zetten.

Tot nu toe zijn vier burgemeesters niet benoemd. Het gaat hier niet enkel om de kandidaat-burgemeesters van

Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem, maar ook om de kandidaat-burgemeester van Westerlo. Dit laatste feit houdt verband met een gerechtelijke procedure. We hanteren steeds dezelfde standaard. Onze beslissingen worden steeds binnen hetzelfde kader genomen.

Ik vind het ook belangrijk, zeker als ik spreek met mensen die niet zo vertrouwd met Vlaanderen zijn, te melden dat ik drie burgemeesters heb benoemd die duidelijk door een Franstalige meerderheid zijn voorgedragen. Het gaat hier om de burgemeesters van de gemeenten Wemmel, Drogenbos en Sint-Genesius-Rode. De Fransstaligen horen dit niet graag vermelden. Telkens ik dit tegen journalisten van RTBf of Télé Bruxelles zeg, krijg ik rare blikken. Dit is hun al lang ontgaan.

In feite horen de Franstaligen twee zaken niet graag vermelden. Ten eerste, de procedure bij de Raad van State is nooit aangevat. Dit is nochtans de instantie om een beslissing van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur aan te vechten. Ten tweede, ik heb drie door een Franstalige meerderheid voorgedragen burgemeesters benoemd. Hetzelfde geldt overigens voor zes OCMW-voorzitters.

De niet-benoeming is geen toezichtsmaatregel. Wie tot burgemeester wordt benoemd, wordt ook een vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering. Het uitblijven van de benoeming heeft niets met het administratieve toezicht te maken.

Op 20 februari 2008 ontving ik een brief van 18 februari 2008, waarin de heer Ian Micallef, voorzitter van The Chamber of Local Authorities van de Raad van Europa, mij meedeelt dat het Congres van de lokale besturen bij de Raad van Europa beslist heeft een onderzoekscommissie naar België te sturen onder leiding van de heer Anders Knape, vice-voorzitter van het Europese congres van de lokale besturen en voorzitter van de Zweedse vereniging van lokale en regionale besturen.

Zoals blijkt uit deze brief heeft de commissie de opdracht een beter inzicht te krijgen in de situatie inzake mijn beslissing om de burgemeesters van Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem niet te benoemen. In de brief wordt niet ingegaan op de motieven die hebben geleid tot het aanstellen van deze onderzoekscommissie. Officieel ben ik trouwens niet geïnformeerd over de persoon of de personen die de klacht bij de Raad van Europa hebben ingediend. Reeds in een brief van 20 december 2007 vroeg de heer Micallef nadere informatie over mijn beslissing om de drie burgemeesters niet te benoemen.

Als antwoord op dit schrijven stuurde ik op 6 februari 2008 een rapport aan de Raad van Europa waarin ik de motieven van mijn beslissing uiteenzette zodat de Raad zelf zou kunnen vaststellen dat mijn beslissingen

allerminst lichtzinnig of op politieke gronden werden genomen. Dit rapport bestaat uit een situering van de vraag om informatie, de specifieke positionering van de burgemeester in de organisatie van het overheidsbestuur, de wettelijke procedure voor de benoeming van de burgemeesters, de resultaten van de benoemingsprocedures en ten slotte een algemene conclusie.

Het rapport bevat bovendien twee bijlagen. Een eerste bijlage bevat de parlementaire vragen die over deze aangelegenheid door de Vlaamse volksvertegenwoordigers werden gesteld en de antwoorden die ik op deze vragen heb gegeven. Sommigen onder u zullen zichzelf daarin tegenkomen. Een tweede bijlage bevat een greep uit de persartikels die betrekking hebben op de niet-benoeming van de voorgedragen kandidaat-burgemeesters in Linkebeek, Kraainem en Wezembeek-Oppem. Het rapport werd in het Frans bezorgd, daar dit één van de voertalen is van de Raad van Europa.

De brief van 18 februari 2008 licht mij in over het feit dat de delegatie contact zal opnemen met de bevoegde overheden in België om deze missie te organiseren zonder daarbij een exacte datum voorop te stellen. Het spreekt vanzelf dat ik mijn volledige medewerking zal verlenen aan het onderzoek van deze commissie en haar alle gewenste toelichting zal verschaffen. Vanzelfsprekend informeer ik de Vlaamse Regering over deze onderzoeksopdracht.

We volgen daarin de procedures, ik heb geen schrik, ik sta recht in mijn schoenen, ik houd me aan de wettelijke kaders en procedures. We zijn niet over één nacht ijs gegaan. Men heeft de kans om procedures aan te spannen bij de Raad van State als afgewezen burgemeester, nooit aangegrepen. We hebben elders ook burgemeesters benoemd die voorgedragen zijn door een Franstalige meerderheid, in Drogenbos, Wemmel en Sint-Genesius-Rode. Dat wordt meestal licht vergeten door de overzijde van de taalgrens.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer de minister, we hebben alle vertrouwen dat u sterk staat in dit dossier en de onderzoeken sterk zult beantwoorden. We moeten dit niet onderschatten. Het hangt af van personen en omstandigheden. De Franstaligen zullen dit natuurlijk misbruiken om er een moreel sausje over te gieten.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de minister, wij twifelen ook niet aan het feit dat u de dossiers sterk voorbereidt en er niet lichtzinnig over heengaet om te bewijzen dat u in dit dossier sterk in uw schoenen staat.

Het wordt wel ergerlijk dat we de Raad van Europa op ons dak krijgen, elke keer als er een dergelijk dossier op

tafel ligt. Nu is dat de niet-benoeming van drie burgemeesters. De Franstaligen slagen er altijd in om dat voor mekaar te krijgen met hun lobbywerk. Ik denk niet dat wij daar ooit in geslaagd zijn. Moeten we ons naar aanleiding van deze zoveelste missie, niet beraden? Misschien is dat iets voor de commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden. In de Raad van Europa zitten parlementsleden, geen ambtenaren of rechters.

Maar we moeten toch eens een duidelijk initiatief nemen als dit achter de rug is, om uit te leggen hoe dit land, de rand en Halle-Vilvoorde ineen zitten. Zo worden we niet elke keer geconfronteerd met een klacht, waarvoor we dossiers moeten prepareren. We moeten duidelijk maken dat we het beu zijn om geconfronteerd te worden met vragen van de Raad van Europa en met regelgevingen die initieel bedoeld zijn voor minderheden in Oost-Europa.

Laat ons wel wezen, de Raad van Europa is opgericht om toe te zien dat minderheden niet worden gediscrimineerd. Minderheden in de historische betekenis van het woord, namelijk bevolkingsgroepen die door historische omstandigheden in een ander dan hun eigen staatsverband terechtgekomen zijn. Het was de bedoeling na te gaan of die minderheden als volk niet worden gediscrimineerd.

Dat is hetzelfde als men zegt dat de lokale autoriteiten voldoende autonomie hebben. Dat is omdat daar nog semi-autoritaire regimes waren en misschien nog zijn. Nu gaat het wel beter om de oppositie de mogelijkheid te geven om aan politiek te doen en haar democratische rechten te laten zegevieren. Die filosofie passen de Franstaligen op ons toe. Daartegen moet ons parlement toch eens een initiatief nemen om de Raad van Europa duidelijk te maken dat hier van discriminatie geen sprake is.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mijnheer de minister, uw antwoord voldoet ons. De strategie van de Franstaligen is tekenend. Ze slaan de Raad van State over en stappen meteen naar de Raad van Europa. Zo wekken ze in de buitenwereld en de Europese gemeenschap de indruk en de schijn dat de Vlamingen weer ondemocratisch bezig zijn. Dat bewijst de tussenkomst van de heer Van Eycken. Hij zegt: "Wij zijn toch democratisch verkozen". Dat klopt, mijnheer Van Eycken, maar ontslaat u dit van de plicht om de wetten, decreten en omzendingen toe te passen? Integendeel, u hebt net de plicht om een voorbeeldfunctie uit te oefenen en de wetten en decreten toe te passen. U volgt een heel gevaarlijke redenering.

Ik heb een opsomming gegeven van de artikelen en koninklijke besluiten waarop mogelijk een inbreuk werd gepleegd. We hadden het over de strafrechtelijke

aansprakelijkheid van mandatarissen in een heel andere context. Hier gaat het over het moedwillig overtreden van wetten, regels, decreten en omzendbrieven met een bepaalde politieke strategie als achtergrond. Ik sluit me dan ook aan bij wat de minister daarover heeft gezegd.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Mijnheer de minister, zou het misschien mogelijk zijn dat de commissie het dossier krijgt dat u hebt bezorgd aan het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa?

Minister Marino Keulen: Iedereen mag dat rapport hebben. Ik ben iemand die aan iedereen op een correcte manier informatie verstrekt. Ik zou het hemelstergend vinden dat de verkozenen van datzelfde Vlaamse volk, het dossier niet zouden mogen hebben. We zullen het dossier overmaken aan het commissiesecretariaat.

De heer Christian Van Eyken: Als ik goed ingelicht ben, zou de termijn voor het indienen van een beroep bij de Raad van State, pas verlopen in mei. Er blijft dus nog altijd de mogelijkheid dat de burgemeesters de zaak zouden aanspannen bij de Raad van State in mei.

De heer Francis Vermeiren: Ik heb een paar bedenkingen bij wat de heer Van Eyken zegt.

Hij wordt natuurlijk met alle zonden Israëls overladen maar het is niet gemakkelijk voor de heer Van Eyken om een plausibele uitleg te vinden om zich te verdedigen. Ik heb dus zeer veel begrip voor zijn zeer moeilijke opdracht. *(Gelach)*

U slaagt erin om te zeggen dat u verkozen bent en dus uw goesting mag doen. U hebt geen ander argument gevonden. U zegt dat u misschien toch nog naar de Raad van State gaat. U bent er dan wel lang over aan het nadenken. Het is tijd dat u inderdaad een beslissing neemt.

De reactie van de heer Van Hauthem verwondert me een beetje. U vraagt dat we als Vlaams Parlement de beslissingen van onze ministers die rechtmatig en correct zijn bij de Raad van Europa zouden gaan verdedigen.

De heer Joris Van Hauthem: U hebt me verkeerd begrepen. Ik heb alleen gevraagd of het niet goed zou zijn om naar aanleiding van deze zoveelste missie, aan de Raad van Europa te laten weten hoe de zaken hier in het algemeen beslist zijn.

Ik heb nooit gezegd dat we bij een beslissing in een gevoelig dossier altijd zelf naar de Raad van Europa moeten gaan. Dat heb ik absoluut niet gezegd.

De heer Francis Vermeiren: Als we recht in onze schoenen staan en als we er allemaal hetzelfde over

denken, dan moeten we ons niet gaan verantwoorden, tenzij men het ons uit beleefdheid vraagt omdat het systeem zo in elkaar zit. Om het in de taal van Voltaire te zeggen 'prendre les devants'. Ik zie daar echt het nut niet van in.

De heer Joris Van Hauthem: Dat heb ik niet gezegd. Laat maar.

Minister Marino Keulen: Ik heb die beslissing genomen op 14 november vorig jaar. De termijn voor de Raad van State is 60 dagen. Volgens mijn bescheiden mening is die termijn dus voorbij.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de interpretatie van artikel 2 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de laatste jaren worden er heel wat lijken meer gecremeerd met als gevolg dat bepaalde gemeenten in de problemen geraken met de capaciteit van de bestaande crematoria. Vele gemeenten en steden zijn op zoek naar een oplossing. Een investering voor een crematorium is zwaar en ze zoeken dan ook een oplossing om het financieel draaglijk te maken.

Artikel 2 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging stelt dat enkel een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband een crematorium kan oprichten en beheren. Bij de inwerkingtreding van dit decreet ontstond er een discussie over wat men onder 'beheren' diende te begrijpen. Uit de voorbereidende werken van dit decreet kan men afleiden dat enkel de ontvangst van het lijk, de eigenlijke verbranding en de overhandiging van de as activiteiten zijn die met eigen personeel moeten worden uitgevoerd. Dat wil zeggen dat alleen de kerntaken van de crematie en wat daarbij onmiddellijk aansluit, tot de publieke verantwoordelijkheid behoren zodat er ruimte blijft voor privaat initiatief voor de andere aspecten van de lijkbezorging.

Bovendien wordt duidelijk gesteld dat voor de concrete en operationele invulling van het beheer van een crematorium afspraken met private ondernemingen mogelijk zijn. Voor een aantal bestaande private crematoria zijn

dergelijke afspraken en overeenkomsten dan ook gemaakt. Deze interpretatie werd bevestigd in een brief van toenmalig minister Van Grembergen van 4 april 2002.

Er is echter onduidelijkheid over de organisatie van de plechtigheid zelf, wat toch een bezigheid is die onder de vrijheid van eredienst en de vrijheid van meningsuiting valt.

Er is geen duidelijkheid over de mogelijkheid tot inbreng van de private sector als het gaat over de bouw van nieuwe crematoria. Conform de eerder geschetste logica die bij het beheer van bestaande crematoria wordt gehanteerd, zou het mogelijk moeten zijn dat de bouw van een nieuw crematorium gebeurt door een private ondernemer die via een overeenkomst met één of meerdere gemeenten de eigenlijke taken die te maken hebben met de technische afhandeling van de crematie laat uitvoeren door overheidspersoneel.

Daarom had ik graag antwoord op volgende vragen. Kunt u de interpretatie onderschrijven dat enkel de kerntaken met betrekking tot de crematie moeten worden uitgevoerd door overheidspersoneel? Zo ja, ziet u volgens dezelfde logica dan een rol weggelegd voor de private sector bij de bouw en het beheer van nieuw te bouwen crematoria? Welk is dan deze rol en volgens welke formule? Moet volgens u ook de organisatie van de plechtigheid in een crematorium zelf door overheidspersoneel gebeuren of kan dit door anderen? Zo ja, door wie?

We zijn al jaren bezig over PPS. We zoeken oplossingen binnen de gemeenten, de provincies en de Vlaamse overheid om dingen te kunnen financieren. Mijn vraag gaat dus in die richting en ik wil er graag voor alle steden en gemeenten een antwoord op.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, in het verleden hebben we al een aantal keren over deze problematiek gedebatteerd. Met deze vraag heb ik het gevoel dat we terug in de tijd gaan en het is onze bedoeling zeker niet om dat te doen. Maar ik zal uw antwoord afwachten.

Wat de laatste vraag betreft, dit gebeurt toch al. Ik begrijp de vraagstelling niet zo goed.

Ik wil er ook nog op wijzen dat er in het verleden heel wat problemen waren met ofwel een gemengde samenwerking ofwel een zuiver privé-initiatief. Er is al heel wat wetgevend initiatief geweest om dergelijke problemen op te lossen.

De voorzitter: Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel: De heer Callens heeft gezegd dat het hem vooral om de PPS-problematiek te doen is.

Maar ik zou vooral op zijn derde vraag willen ingaan, namelijk de organisatie van de plechtigheid zelf.

Als ik naar een uitvaart ga, hetzij in een kerk of naar een burgerlijke dienst, dan heb ik vaak een enorm respect voor diegene die de plechtigheid leidt. Pastoors krijgen iemand in hun kerk die ze hun hele leven nog niet gezien hebben en ze slagen erin om een dienst te doen alsof het hun beste kameraad was. Dat geldt bijna nog meer voor de overheidsmensen in crematoria waar die band er nooit is. Ik ga er vaak buiten met het gevoel dat ik blij ben dat er zulke professionele mensen zijn die dat kunnen voor die families. Het is vaak zo, maar geen algemene regel.

Er zijn mensen die een bepaalde religieuze of filosofische levenshouding hebben en graag hebben dat gelijkgezinde mensen een dergelijke dienst in handen nemen. In het crematorium in Antwerpen is er geen probleem als men vooraf overlegt. En ik neem aan dat, als hetgeen verlangd wordt binnen de regels van de welvoeglijkheid ligt, het zonder meer kan.

Ik zou toch voor het behoud van die mogelijkheid willen pleiten. De heer Callens lijkt een beetje te vragen naar regulering. Ik zou willen vragen om niet te veel te reguleren en die mogelijkheid open te laten.

De voorzitter: De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren: Mevrouw De Wachter heeft het gevoel dat we teruggaan in de tijd en ze heeft gelijk. We hebben in het verleden hierover veel discussies gehad. Mevrouw De Wachter begrijpt ook de vraagstelling niet goed. Ze heeft natuurlijk het voordeel dat ze geen minister is en dat ze niet moet antwoorden.

Wat belangrijk is, is dat het goed zou zijn dat er klaarheid komt omdat men in het veld, op zeer veel plaatsen, vergelijkingen maakt. En die vergelijkingen zijn te wijten aan rechtspraak en dergelijke. Als ik als minister zou moeten antwoorden, zou ik zeer voorzichtig zijn omdat er verschillende procedures hangende zijn, bijvoorbeeld in Hasselt en in Brugge. Als men vergelijkt met Vlaams-Brabant – om ze niet te noemen, Havicrem – dan ziet men dat er misschien toch verschillende interpretaties zijn en verschillende benaderingen.

De vraag van de heer Callens kan deels opgevangen worden door de lezing van het decreet als dusdanig. Maar het wordt ingewikkelder gemaakt door de verschillende procedures van de laatste maanden. Ik kijk ook uit naar het antwoord van de minister.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, dit is een kiese aangelegenheid. Iedereen moet altijd even

nadenken hoe hij zijn standpunt best verwoordt. Dit ligt immers zeer gevoelig. Ik krijg regelmatig vragen over dit onderwerp. Mijn antwoorden liggen steeds op dezelfde lijn. Hetzelfde geldt voor mijn bewoordingen. Het schema is immers duidelijk.

Het is de taak van de overheid, in dit geval van een gemeente of van een intergemeentelijk samenwerkingsverband, om het lijk in ontvangst te nemen, om het lijk te verbranden en om de urne met de as aan de nabestaanden te overhandigen. Dat is in dit verband de core business van de overheid. Wat de privé-sector kan doen, is eveneens duidelijk. Privé-bedrijven kunnen het lijk vervoeren, de uitvaartplechtigheid, al dan niet volgens de door de betrokkenen gewenste ritus, organiseren en de catering verzorgen. Dit laatste slaat op wat in Vlaanderen vaak de koffietafel wordt genoemd.

Artikel 2, tweede lid van het decreet van 16 januari 2004 betreffende de begraafplaatsen en de lijkbezorging bepaalt dat enkel een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband een crematorium kan oprichten en beheren. Enkel een overheid kan een crematorium bouwen. Het gaat hier wel degelijk om een gebouw dat voor de crematie zelf bestemd is. De decreetgever definieert in dit decreet het beheer van de begraafplaatsen en van de crematoria als een openbare dienst die aan iedereen op gelijke wijze ter beschikking moet worden gesteld. De decreetgever is van oordeel dat de eerbied voor de overledenen en hun nabestaanden en het neutrale karakter van de begraafplaatsen het best door een lokale overheid kunnen worden gewaarborgd. Indien deze overheid haar opdracht niet correct zou uitvoeren, kan ze steeds door de hogere overheid ter verantwoording worden geroepen. Net zoals een teraardebestelling, is de crematie van een stoffelijk overschot een taak van algemeen belang. Deze activiteit onderscheidt zich wezenlijk van de andere aspecten van de uitvaart, die wel door privé-ondernemingen kunnen worden geregeld.

Om die reden is tijdens de parlementaire voorbereiding van het decreet van 16 januari 2004, in de omzendbrief van 10 maart 2006 betreffende de toepassing van dit decreet, en in mijn antwoord op de vraag om uitleg van mevrouw De Wachter van 19 oktober 2005 gesteld dat een door de lokale overheid te beheren crematorium uit een openbaar en een technisch gedeelte bestaat. Het openbare gedeelte is bedoeld om de nabestaanden en kennissen te ontvangen. Het technische gedeelte is voor de beroepsmensen. Het openbare gedeelte omvat minstens een ontvangst- en wachtlokaal voor de nabestaanden en kennissen, een lokaal waar eventueel het levensbeschouwelijk ritueel kan verlopen en een lokaal waar de as kan worden overhandigd. Het technische gedeelte is bestemd voor de eigenlijke verbranding en omvat minstens een koelkamer, een lokaal voor de plaatsing van de doodskist of lijkwade en een oven. Het beheer omvat al wat in de ruimtes en lokalen van het openbare en het

technische gedeelte plaatsvindt en de verantwoordelijkheid hiervoor. De ontvangst van het lijk, de eigenlijke verbranding en de overhandiging van de as zijn activiteiten die door elk crematorium met eigen middelen en met eigen personeel moeten worden uitgevoerd.

De decreetgever stelt tevens dat voor de concrete en operationele invulling van het beheer afspraken met privé-ondernemingen mogelijk zijn. Dit laatste mag er evenwel niet toe leiden dat de kerntaken van een crematorium door een privé-onderneming worden vervuld. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de ontvangst van het stoffelijke overschot, de eigenlijke verbranding en de overhandiging van de as door het gemeentelijke crematorium met eigen middelen en met eigen personeel worden uitgevoerd.

In toepassing van artikel 2, tweede lid van het decreet van 16 januari 2004 kan een nieuw crematorium door een gemeente of door een intergemeentelijk samenwerkingsverband worden opgericht. Deze overheden moeten de uiteindelijke bouw van een crematorium tot stand brengen. Ze moeten hierbij uiteraard de regelgeving inzake de overheidsopdrachten naleven.

Wat de organisatie van de uitvaartplechtigheden in de crematoria betreft, kan de rol van de overheid als facilitair worden beschouwd. De crematoria stellen hun zalen ter beschikking van de nabestaanden. Op verzoek zorgen ze voor muziek, gedichten en dergelijke om de uitvaartplechtigheid vorm te geven. Indien de nabestaanden dit vragen, kan het personeel van het crematorium ter beschikking staan om de tijdens de uitvaartplechtigheid teksten voor te dragen. De medewerking van het personeel van het crematorium aan de uitvaartplechtigheid is geen verplichting en gebeurt enkel indien de nabestaanden hierom vragen. De nabestaanden zijn zelf verantwoordelijk voor het houden en het invullen van de uitvaartplechtigheid. Voor uitvaartplechtigheden moet geen eigen personeel van het crematorium worden ingezet. Deze plechtigheden kunnen door derden worden georganiseerd. Aangezien dit onder de verantwoordelijkheid van de nabestaanden valt, blijft de inbreng van de overheid beperkt tot de terbeschikkingstelling van de faciliteiten.

Het gaat steeds over dezelfde twee zaken: het in ontvangst nemen van het lijk en de overhandiging van de as zijn voor de overheid, het lijkvervoer, de rouwmaaltijd, de koffietafel en de afscheidsplechtigheid kan iedereen vrij invullen.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Het is heel moeilijk om een crematorium te laten bouwen via een PPS-systeem om de echte uitvoering te laten doen door een gemeente.

Mag een privé-bedrijf dat niet bouwen en verhuren aan de gemeente?

Minister Marino Keulen: Dan moet je het decreet, dat dateert uit de periode van toenmalig minister Van Grembergen, aanpassen. Dat is vrij uitvoerig aan bod gekomen. Gezien het kiese karakter werd ervoor gekozen om dat toe te vertrouwen aan de overheid of een intergemeentelijk samenwerkingsverband. Dat kan dus niet door de privésector worden gedaan. De decreetgever heeft dat in de vorige legislatuur zo gewild. We hebben daar nooit anders op geantwoord.

De heer Karlos Callens: Ik ga ermee akkoord dat de gemeenten dit echt moeten uitvoeren, maar een privé-investeerder zou toch moeten kunnen bouwen en verhuren aan de gemeente, zonder de uitvoering te doen. Zo worden de gemeenten die vandaag of morgen veel geld moeten investeren in nieuwe crematoria daar niet mee geconfronteerd.

Mijn gemeente dringt erop aan om intercommunaal mee te werken om een crematorium te hebben. Dat gaat over hele grote bedragen. Het zou interessant zijn om daarvoor een financiële oplossing te zoeken.

De voorzitter: De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren: De discussie is een beetje verward. Mijnheer Callens, u zegt dat een leasingmaatschappij zou instaan voor de bouw en dat dan overhevelt. Een belangrijke financiële instelling zou dat kunnen doen. Ik denk dat het decreet dat toelaat.

De minister zegt expliciet dat de receptiezalen privé kunnen zijn, dus kan dat ook privé worden gebouwd. Als u zegt dat een PPS niet mogelijk is, dan is dat niet helemaal correct omdat veel aspecten van de uitvaart kunnen worden waargenomen door privépersonen. Het gaat enkel over het ontvangen en het bewaren van het lijk. Het zou goed zijn dat dat nog eens duidelijk wordt vermeld. Op verschillende plaatsen zijn daarover discussies en procedures aan de gang.

De heer Karlos Callens: Ik moet u honderd percent gelijk geven. Er is nog een grijze zone in het decreet die we wellicht het best nog eens bekijken in deze commissie.

Minister Marino Keulen: Het is duidelijk wat de decreetgever heeft gewild. Als men dat anders wil, moet men het decreet aanpassen. U kunt dat gerust doen. Als er een meerderheid voor te vinden is, kan dat worden bekeken.

Het is een kiese aangelegenheid. We hebben al klachten gekregen over crematoria die bevriende begrafenisondernemers voorrang gaven en anderen lieten wachten. Er wordt blijkbaar onder één hoedje gespeeld. In het

leven is er veel ongelijkheid, maar bij de dood zou dat moeten verdwijnen. Het is gruwelijk dat bepaalde mensen hun overledenen niet gecremeerd kregen, en anderen kregen dat spelenderwijs gedaan omdat bepaalde begrafenisondernemers een bevoorrechte relatie hadden met het crematorium.

Vandaag worden gemeentehuizen gebouwd door Dexia en dan geleased. Dat is niet honderd percent af te leiden uit het decreet. De decreetgever zegt dat catering, eredienst en lijkenvervoer privé kan gebeuren. De eigenlijke crematie wordt aan een overheid of een intergemeentelijk samenwerkingsverband toevertrouwd.

Als u zegt dat we alweer vijf jaar verder zijn en er ondertussen nieuwe financieringstechnieken zijn, dan moet u dat bekijken in het Vlaams Parlement. Ik sta daar uiteraard voor open. Maar er zijn altijd twee overwegingen: nooit het kiese karakter uit het oog verliezen en zorgen dat aan iedereen recht wordt gedaan. Ook dan mag het niet zo zijn dat er ongelijkheid is en dat bepaalde mensen voorrang krijgen op andere mensen. Dat is niet gefantaseerd, dat is al gebeurd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
